

UNIVERZITET U SARAJEVU
PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET
ODSJEK ZA FIZIKU

NASTAVNI PLAN I PROGRAM
Akadska 2018/2019. godina

FIZIKA
I CIKLUS

OPŠTI PODACI O STUDIJSKOM PROGRAMU

NAZIV PROGRAMA:	Fizika
TIP PROGRAMA:	Akademski
NIVO PROGRAMA:	Prvi ciklus visokog obrazovanja
CILJEVI PROGRAMA:	<ul style="list-style-type: none">• sticanje temeljnih znanja i kompetencija u oblastima opšte fizike, eksperimentalne fizike, teorijske fizike, medicinske radijacione fizike, matematičkih metoda fizike i numeričkog modeliranja,• razvijanje konceptualnog razumjevanja i sposobnosti rješavanja zadataka iz opšte fizike,• sticanje osnovnih znanja iz oblasti moderne fizike,• razvijanje sposobnosti i vještina koje se odnose na korištenje eksperimenta, matematičkog formalizma i računara u fizici,• razvijanje komunikacijskih, socijalnih, matematičko-informatičkih i istraživačkih vještina.
NOSILAC PROGRAMA:	Prirodno-matematički fakultet, Odsjek za fiziku
NAUČNA OBLAST:	Fizika
ORGANIZACIJA STUDIJSKOG PROGRAMA:	Nastavnonaučni proces na Odsjeku za fiziku organiziran je kroz predavanja, seminare i vježbe. U toku prve tri godine studija, studenti pohađaju obavezne te u prvom, drugom i šestom semestru po jedan izborni predmet. U toku četvrte godine studenti biraju jednu od četiri grupe izbornih predmeta (eksperimentalna fizika, teorijska fizika, medicinska radijaciona fizika i fizika u obrazovanju) koji su u sedmom i osmom semestru vrednovani sa ukupno 26 ECTS kredita.
TRAJANJE STUDIJSKOG PROGRAMA:	Predviđeno je da studijski program traje četiri godine, tj. osam semestara.
JEZIK NA KOJEM SE IZVODI STUDIJSKI PROGRAM:	bosanski/hrvatski/srpski jezik
PRISTUP STUDIJSKOM PROGRAMU:	Pravo upisa na studijski program imaju kandidati koji su završili srednju školu u četverogodišnjem trajanju. Rangiranje kandidata se vrši na osnovu opšteg uspjeha u sve četiri godine srednje škole i uspjeha na relevantnim predmetima (fizika, matematika, informatika, B/H/S jezik) te posebnih kriterija utvrđenih konkursom.
INFORMACIJE O KVALIFIKACIJI:	Naziv kvalifikacije: Baccalaureus/baccalaurea fizike Nivo kvalifikacije: Prvi ciklus visokog obrazovanja; Nivo 6 u Osnovama nacionalnog kvalifikacijskog okvira
ANALIZA MOGUĆNOSTI ZAPOŠLJAVANJA:	Titula baccalaureus/baccalaurea fizike kvalifikuje nositelja/nositeljicu za rad u istraživačkim institutima, laboratorijama, visokoobrazovnim institucijama, agencijama, zavodima, preduzećima kao i u drugim institucijama koje zapošljavaju nositelje/nositeljice titule baccalaureus/baccalaurea fizike.

PROHODNOST STUDIJA:	Student koji uspješno okonča studijski program ima pravo pristupa na drugi ciklus studija fizike i srodnih disciplina sukladno pravilima studiranja drugog ciklusa.						
BODOVANJE I OCJENJIVANJE:	Studenti se kontinuirano ocjenjuju tokom semestra. Pri tome se sve aktivnosti vrednuju određenim brojem bodova. Na većini predmeta, studenti mogu dobiti bodove izvedeći aktivnosti kao što su: zadaće, seminari, parcijalni ispiti i završni ispiti. Na početku akademske godine Vijeće fakulteta usvaja skalu bodovanja i kriterije ocjenjivanja za svaki pojedinačni predmet.						
OSIGURANJE KVALITETA:	Osiguranje kvaliteta studijskog programa Fizika bazirano je na evaluaciji rada nastavnika i asistenata kao i evaluaciji svakog pojedinačnog kursa. Evaluacija se provodi nakon svakog semestra, a studenti imaju mogućnost da iskažu svoje stavove o sadržaju predmeta, opterećenju na predmetu, kvalitetu izvođenja nastave i organizaciji ispita. Dobiveni rezultati se analiziraju te se nastavnicima dostavljaju izvještaji za svaki predmet pojedinačno. Na osnovu dobivenih rezultata nastavnici vrše potrebne korektivne radnje.						
ISHODI UČENJA NA NIVOU STUDIJSKOG PROGRAMA:	<p>Ishodi učenja specifični za fiziku</p> <p>Nositelji diplome su u stanju da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • formulišu i rješavaju zadatke iz opšte fizike na nivou tipičnih uvodnih kurseva iz fizike, • planiraju i izvode eksperimente u okviru opšte fizike, kao i da analiziraju eksperimentalne podatke i prezentiraju rezultate eksperimenata, • formulišu i riješavaju zadatke iz primijenjene fizike, te osnova teorijske i eksperimentalne fizike, • koriste matematički formalizam i računare u cilju modeliranja jednostavnih fizikalnih pojava. <p>Generički ishodi učenja</p> <p>Nositelji diploma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • imaju razvijene vještine rješavanja problema, • imaju razvijene istraživačke vještine, • su u stanju da uspješno saopštavaju svoje ideje koristeći različite tehnologije i vrste prezentacija, • koriste računare u svrhu obrade podataka, • su u stanju da rade nezavisno, kao i u timu, • koriste literaturu na engleskom jeziku koja se odnosi na fiziku. 						
IZBORNI PREDMETI:	Vijeće Odsjeka za fiziku svake akademske godine usvaja listu mogućih izbornih predmeta i odlučuje o realizaciji istih u skladu sa trenutnim kadrovskim i materijalnim resursima te potrebama i interesu studenata.						
PRAKTIČNA NASTAVA:	<p>Praktična nastava se odvija kroz praktikume i laboratorijske vježbe na pojedinim predmetima.</p> <table> <tr> <td>Fizikalni praktikum I</td> <td>4 ECTS</td> </tr> <tr> <td>Fizikalni praktikum II</td> <td>3 ECTS</td> </tr> <tr> <td>Fizikalni praktikum III</td> <td>4 ECTS</td> </tr> </table>	Fizikalni praktikum I	4 ECTS	Fizikalni praktikum II	3 ECTS	Fizikalni praktikum III	4 ECTS
Fizikalni praktikum I	4 ECTS						
Fizikalni praktikum II	3 ECTS						
Fizikalni praktikum III	4 ECTS						

Fizikalni praktikum IV	2 ECTS
Fizikalni praktikum V	3 ECTS
Napredni praktikum opšte fizike	4 ECTS
Viši fizikalni praktikum I	3 ECTS
Viši fizikalni praktikum II	3 ECTS
Elektronika I	2 ECTS
Elektronika II	2 ECTS

ZAVRŠETAK STUDIJA: Studenti završavaju studij polaganjem svih ispita predviđenih planom i programom i prikupljanjem minimalno 240 ECTS kredita. U toku studija nije predviđena izrada završnog rada.

PRVA I DRUGA GODINA

PREDMETI	SEMESTRI					
		I	II	III	IV	BROJ ECTS BODOVA
	ŠIFRA	P+V	P + V	P+V	P + V	
Mehanika	PHY1711	3+3				7
Fizikalna mjerenja I	PHY1611	3+2				6
Linearna algebra za fizičare	POT1711	3+3				7
Matematička analiza za fizičare I	POT1721	3+3				7
Izborni predmet						3
Ukupno ECTS bodova						30
Oscilacije, talasi i osnove termodinamike	PHY2711		3+3			7
Fizikalna mjerenja II	PHY2511		2+1			5
Matematička analiza za fizičare II	POT2811		3+4			8
Fizikalni praktikum I	PHY2411		0+3			4
Opšta hemija za fizičare	POT2411		2+1			4
Izborni predmet						2
Ukupno ECTS bodova						30
Elektromagnetizam	PHY3611			3+2		6
Klasična mehanika I	PTH3711			3+3		7
Matematičke metode fizike I	PCS3011			4+4		10
Fizikalni praktikum II	PHY3311			0+2		3
Fizikalni praktikum III	PHY3411			0+3		4
Ukupno ECTS bodova						30
Optika	PHY4611				3+2	6
Uvod u atomsku fiziku	PHY4511				2+2	5
Klasična mehanika II	PTH4711				3+3	7
Matematičke metode fizike II	PCS4011				4+4	10
Fizikalni praktikum IV	PHY4211				0+2	2
Ukupno ECTS bodova						30
P-predavanja, V-vježbe						

TREĆA I ČETVRTA GODINA

PREDMETI	SEMESTRI					BROJ ECTS BODOVA
		V	VI	VII	VIII	
	ŠIFRA	P+V	P + V	P+V	P + V	
Kvantna mehanika I	PTH5711	3+2				7
Teorija elektromagnetnog polja	PTH5611	2+2				6
Fizika čvrstog stanja I	PCM5611	2+2				6
Uvod u nuklearnu fiziku	PHY5411	2+1				4
Fizikalni praktikum V	PHY5311	0+2				3
Napredni praktikum opšte fizike	PHY5421	0+3				4
Ukupno ECTS bodova						30
Kvantna mehanika II	PTH6711		3+2			7
Statistička fizika	PTH6611		3+2			6
Specijalna teorija relativnosti	PTH6511		2+2			5
Fizika čvrstog stanja II	PCM6511		2+2			5
Historija fizike	PHY6311		2+0			3
Izborni predmet			2+1			4
Ukupno ECTS bodova						30
Kompjutorska fizika I	PCS7611			2+2		6
Elektronika I	PAP7511			2+2		5
Eksperimentalne metode u modernoj fizici	PCM7211			2+0		2
Viši fizikalni praktikum I	PCM7311			0+3		3
Izborni predmeti						14
Ukupno ECTS bodova						30
Kompjutorska fizika II	PCS8611				2+2	6
Elektronika II	PAP8611				2+2	6
Razvoj moderne teorijske fizike	PTH8311				2+0	3
Viši fizikalni praktikum II	PCM8311				0+3	3
Izborni predmeti						12
Ukupno ECTS bodova						30

LISTA MOGUĆIH IZBORNIH PREDMETA NA PRVOJ GODINI

Izborni predmet\Semestar		I P+V	II P+V	BROJ (E)CTS BODOVA
	Šifra			
Uvod u računare za fizičare I	PCS1311	0+3		3
Vještina komuniciranja za fizičare	PED1311	2+1		3
Uvod u računare za fizičare II	PCS2211		0+2	2
Engleski jezik	POT2211		2+0	2
Uz odgovarajuću odluku Vijeća Odsjeka za fiziku se svake akademske godine data lista mogućih izbornih predmeta može dopuniti nekim od predmeta koji su dio usvojenih nastavnih planova i programa na Univerzitetu u Sarajevu.				

LISTA MOGUĆIH IZBORNIH PREDMETA VI, VII I VIII SEMESTRU

TEORIJSKA FIZIKA

Izborni predmet\Semestar	ŠIFRA	VI P+V	VII P+V	VIII P+V	BROJ ECTS BODOVA
Osnove laserske fizike	PTH6411	2+1			4
Osnove teorije haosa	PTH6421	2+1			4
Viši kurs optike	PTH6431	2+1			4
Električna mjerenja neelektričnih veličina	PCM6411	2+1			4
Atomska i molekularna fizika	PTH7511		3+1		5
Kvantna teorija polja I	PTH7521		2+2		5
Matematičke metode fizike III	PTH7411		2+1		4
Kvantna teorija polja II	PTH8611			2+2	6
Fizika elementarnih čestica I	PTH8621			2+2	6

EKSPERIMENTALNA FIZIKA

Izborni predmet\Semestar	ŠIFRA	VI P+V	VII P+V	VIII P+V	BROJ ECTS BODOVA
Osnove laserske fizike	PTH6411	2+1			4
Osnove teorije haosa	PTH6421	2+1			4
Viši kurs optike	PTH6431	2+1			4
Električna mjerenja neelektričnih veličina	PCM6411	2+1			4
Fizika metala I	PCM7511		2+2		5
Fizika poluprovodnika I	PCM7521		2+1		5
Fizika tankih slojeva	PCM7411		2+0		4
Fizika metala II	PCM8611			2+2	6
Fizika poluprovodnika II	PCM8621			2+2	6

MEDICINSKA RADIJACIJSKA FIZIKA

Izborni predmet\Semestar	ŠIFRA	VI P+V	VII P+V	VIII P+V	BROJ ECTS BODOVA
Osnove laserske fizike	PTH6411	2+1			4
Osnove teorije haosa	PTH6421	2+1			4
Viši kurs optike	PTH6431	2+1			4
Električna mjerenja neelektričnih veličina	PCM6411	2+1			4
Fizika jonizirajućeg zračenja I	PAP7521		2+2		5
Medicinska radijacijska fizika I	PAP7531		2+2		5
Radiološka zaštita	PAP7411		2+1		4
Fizika jonizirajućeg zračenja II	PAP8621			2+2	6
Medicinska radijacijska fizika II	PAP8631			2+2	6

FIZIKA U OBRAZOVANJU

Izborni predmet\Semestar	ŠIFRA	VI P+V	VII P+V	VIII P+V	BROJ ECTS BODOVA
Opća psihologija	POT4411	2+1			4
Metodika nastave fizike I	PED5611		4+2		6
Praktikum metodike nastave fizike I	PED5411		0+3		4
Opća pedagogija	POT3411		2+1		4
Metodika nastave fizike II	PED6611			4+2	6
Praktikum metodike nastave fizike II	PED6311			0+3	3
Didaktika	POT8411			2+1	4

I GODINA
(I i II semestar)

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	MEHANIKA			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY1711	I	OBAVEZNI	7	3+3
Nosilac programa	Prof. dr. Elvedin Hasović			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je da studenti dobiju temeljna znanja o kretanju tijela, njihovoj međusobnoj interakciji, zakonima klasične mehanike i njihovoj primjeni.</p> <p>Ishodi učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje kretanje tijela u različitim reprezentacijama; -poznaje i primjenjuje zakone mehanike; -rješava računске i konceptualne zadatke iz mehanike. 			
Sadržaj predmeta				
<p>Fizikalne veličine. Sistem jedinica. Vektori. Položaj tijela u prostoru - sistem referencije. Pojam materijalne tačke. Vektor pomaka i brzina čestice. Ubrzanje čestice. Kružno kretanje. Ugaona brzina i ugaono ubrzanje. Tangencijalna i radijalna komponenta ubrzanja. Grafičko predstavljanje kretanja tijela. Inercija, masa i impuls. Koncept sile. Njutnovi zakoni mehanike. Kretanje pod dejstvom konstantne sile. Inercijalni i neinercijalni sistemi referencije. Energija, rad i snaga. Kinetička energija. Konzervativne i nekonzervativne sile. Potencijalna energija. Zakon sačuvanja mehaničke energije. Mehanika sistema čestica. Zakon očuvanja impulsa. Sudari. Keplerovi zakoni. Njutnov zakon gravitacije. Gravitaciono polje. Gravitaciono polje Zemlje. Sila teže. Kretanje u gravitacionom polju. Gravitaciona potencijalna energija. Kosmičke brzine. Osnovni zakon dinamike obrtnog kretanja. Rotacija oko nepokretne ose. Rad, snaga i energija rotacije. Uslovi ravnoteže čvrstog tijela. Moment impulsa i zakon očuvanja momenta impulsa. Rotacija oko pokretne ose. Istezanje i sabijanje. Smicanje. Savijanje. Uvrtanje. Energija elastične deformacije. Statika tečnosti i gasova. Kretanje fluida. Bernulijeva jednačina. Sile unutrašnjeg trenja u fluidima. Poazejev zakon. Čvrsto tijelo u struji fluida.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	90	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	85	Parcijalni ispit	50	
Ukupno	175	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabilješke sa predavanja. 2. C. Kittel, W. D. Knight, M.A. Ruderman, <i>Mehanika</i>, Tehnička knjiga Zagreb, 1982 3. L. Tanović, N. Tanović, <i>Fizika : mehanika, oscilacije, talasi</i>, Svjetlost Sarajevo, 1987 4. S. Bikić, <i>Zbirka riješenih zadataka iz fizike</i>, Zenica : Dom štampe, 1998 5. D. Halliday, R. Resnick, and J. Walker, <i>Fundamentals of Physics</i>, Wiley, Hoboken, NJ, 2013. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKALNA MJERENJA I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY1611	I	OBAVEZNI	6	3+2
Nosilac programa	Doc. dr. Maja Đekić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je da se studentima približe različite eksperimentalne tehnike i metode mjerenja fizikalnih veličina, kao i da se omogući da razviju sposobnosti za vještine izvođenja eksperimenta i prikupljanje i obrada podataka. Ishodi učenja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razumije eksperimentalne tehnike za ispitivanje fizikalnih veličina u oblasti mehanike, nauke o toploti, vakuumske tehnike 2. Zna osnovne elemente vakuumske tehnike, kao i mogućnosti njihove primjene 3. Može samostalno da procijeni, kao i da izvrši neophodne proračune u planiranju eksperimenta, kao i da pravilno obradi dobivene podatke u toku mjerenja. 			
Sadržaj predmeta				
<p>Značaj mjerenja u fizici. Mjerenja i greške. Internacionalni sistem jedinica-definicije osnovnih jedinica. Sistematizacija grešaka. Srednja vrijednost mjerene veličine. Greške kod direktnih mjerenja. Greške kod indirektnih mjerenja. Normalna raspodjela. Obrada rezultata mjerenja na osnovu normalne raspodjele slučajnih grešaka. Grafičko prikazivanje rezultata mjerenja. Metoda najmanjih kvadrata. Mjerenja u mehanici. Mjerenje mase. Cavendishov ogled za određivanje gravitacione konstante. Metode za mjerenje ubrzanja Zemljine teže. Ispitivanje elastičnih osobina materijala. Tenzometri. Metode za određivanje modula torzije. Metode za određivanje momenta inercije. Mjerenje temperature. Formiranje temperaturne skale. Vrste termometara. Termoelementi. Termostati. Osnove vakuumske tehnike. Elementi vakuumskog sistema. Dobivanje vakuuma. Tipovi vakuumskih pumpi. Mjerenje vakuuma. Vakuummetri.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	75	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	75	Parcijalni ispit	50	
Pisani radovi		Završni ispit	50	
Ostalo				
Ukupno	150			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. T. Čajkovski, D. Čajkovski: Fizikalna mjerenja, I i II, skripta 2. V. Vučić: Mjerenja u fizici, Naučna knjiga, Beograd, 2003.g. 3. S. Marić, Fizika, Svjetlost, Sarajevo, 2003. g. 4. A.Saveljev, Fizika I i II 5. W. F. Sears: Mehanika, talasno kretanje i toplota 6. F.W.Sears: Elektricitet i magnetizam, Naučna knjiga, Beograd, 1963. 7. G. Dimić, M. Mitrinović: Metrologija u fizici, Građevinska knjiga Beograd 1990.g 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)	Prvi ciklus		
	Naziv studijskog programa	Fizika		
Naziv predmeta	LINEARNA ALGEBRA ZA FIZIČARE			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
POT1711	I	OBAVEZNI	7	3+3
Nosilac programa	Doc. dr. Saida Sultanić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj i zadatak predmeta je da studenti ovladaju vektorskim i matičnim računom. Očekuje se da studenti uspješno savladaju vektorski račun u Euklidovom prostoru, operacije sa matricama i linearnim operatorima općenito, te da poznaju krive i površi drugog reda.			
Sadržaj predmeta				
<p>Vektori u dvo i trodimenzionalnom prostoru. Skalarni produkt vektora i primjena. Vektorski produkt i primjena. Mješoviti produkt i primjena. Ravni i prave u trodimenzionalnom prostoru.</p> <p>Sistemi linearnih jednačina, kriteriji za egzistenciju jedinstvenih rješenja.</p> <p>Matrice, operacije sa matricama. Elementarne matrice, matične jednačine. Simetrične matrice, inverzna matrica. Determinante.</p> <p>Euklidski vektorski prostor. Linearni operatori, linearne transformacije. Svojstvene vrijednosti i svojstveni vektori. Kvadratne forme. Krive drugog reda. Površni drugog reda.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	90	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	85	Parcijalni ispit	50	
Ukupno	175	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A.Odžak, S. Odžak, Linearna algebra i analitička geometrija (sa primjenama), Univerzitet u Sarajevu 2017. 2. Zabilježbe sa predavanja. 3. D.C. Lay, Linear algebra and its applications, Pearson education 2002. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	MATEMATIČKA ANALIZA ZA FIZIČARE I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
POT1721	I	OBAVEZNI	7	3+3
Nosilac programa	Prof. dr. Nacima Memić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studenti ovladaju diferencijalnim računom Primjena osnovnih pojmova diferencijalnog računa u fizici Ovladati kriterijima za ispitivanje konvergencije Ovladati tehnikama diferencijalnog računa			
Sadržaj predmeta				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aksiomi skupa realnih brojeva 2. Matematička indukcija-Racionalni i iracionalni brojevi 3. Stav o nizu zatvorenih umetnutih razmaka. Stav o tački gomilanja. 4. Nizovi-Granične vrijednosti-Broj e 5. Pojam reda- Suma reda 6. Redovi sa pozitivnim članovima 7. Kriteriji konvergencije 8. Realne funkcije - Granične vrijednosti 9. Neprekidne funkcije-Elementarne funkcije 10. Pojam izvoda- Osnovna pravila diferenciranja 11. Diferencijal višeg reda 12. Osnovne teoreme diferencijalnog računa 13. L'Hopialovo pravilo 14. Taylorova formula 15. Konveksne funkcije 				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
		Način vrednovanja	Bodovi	
Predavanja i vježbe	90	Testovi tokom kursa	50	
Priprema ispita	85	Završni ispit	50	
Ukupno	175	Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. V. A. Zorich, Mathematical analysis I, Universitext, Springer, Berlin, 2003. 2. I. Ljaško i dr., Zbirka zadataka iz matematičke analize, IBC '98, 2002. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	OSCILACIJE, TALASI I OSNOVE TERMODINAMIKE			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY2711	II	OBAVEZNI	7	3+3
Nosilac programa	Prof. dr. Elvedin Hasović			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studenti dobiju temeljna znanja o oscilatornom kretanju tijela, mehaničkim talasima, zakonima termodinamike i njihovoj primjeni.			
	Ishodi učenja: -opisuje oscilatorno kretanje tijela u različitim reprezentacijama; -razumije koncept talasnog kretanja i objašnjava pojave interferencije i difrakcije; -poznaje i primjenjuje zakone termodinamike; -rješava računске i konceptualne zadatke iz oscilacija, talasa i termodinamike.			
Sadržaj predmeta				
Harmonijsko oscilatorno kretanje. Energija harmonijskog oscilovanja. Prigušene oscilacije. Prinudne oscilacije. Rezonancija. Postanak i vrste talasa u elastičnoj sredini. Brzina prostiranja elastičnih talasa. Energija elastičnog talasa. Dopplerov efekat. Difrakcija talasa. Interferencija talasa. Zvučni talasi. Termodinamički sistem i termodinamički parametri. Temperatura. Idealni gas. Jednačina stanja idealnog gasa. Termičko širenje čvrstih tijela. Unutrašnja energija sistema. Toplota. Rad. Prvi zakon termodinamike. Toplotni kapacitet. Adijabatski proces u idealnom gasu. Fazni prelazi. Drugi zakon termodinamike. Toplotne mašine. Toplotne pumpe. Karnoov ciklus. Karnoova teorema. Ciklusi realnih toplotnih mašina. Teorema Klauziusa. Entropija. Jednačina molekularno-kinetičke teorije za pritisak idealnog gasa. Stepeni slobode kretanja mehaničkog sistema. Apsolutna temperatura sa gledišta molekularno-kinetičke teorije. Raspodjela energije po stepenima slobode kretanja molekula idealnog gasa. Raspodjela molekula gasa po brzinama. Maksvel-Bolcmanova raspodjela. Transportne pojave u gasovima. Viskoznost gasova. Toplotna provodljivost gasova. Difuzija gasova.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	90	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	85	Parcijalni ispit	50	
Ukupno	175	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> Zabilješke sa predavanja. L. Tanović, N. Tanović, <i>Fizika - mehanika, oscilacije, talasi</i>, Sarajevo: Svjetlost, 1990 E. Hadžiselimović, <i>Osnovi termodinamike i molekularne fizike</i>, Tuzla : Bosnia Ars, 2005 L. Tanović, N. Tanović, <i>Fizika - osnove termodinamike i molekularno-kinetičke teorije gasova</i>, Sarajevo: Svjetlost, 1988 S. Bikić, <i>Zbirka riješenih zadataka iz fizike</i>, Zenica : Dom štampe, 1998 D. Halliday, R. Resnick, and J. Walker, <i>Fundamentals of Physics</i>, Wiley, Hoboken, NJ, 2013. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKALNA MJERENJA II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY2511	II	OBAVEZNI	5	2+1
Nosilac programa	Prof. dr. Sulejmanović Suada			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je da se studentima približe različite eksperimentalne tehnike i metode mjerenja fizikalnih veličina, kao i da se omogući da razviju sposobnosti za vještine izvođenja eksperimenta, prikupljanje podataka i savladavanje različitih numeričkih problema, koji su povezani sa mjerenjima i ispitivanjima ovih veličina.</p> <p>Nakon odslušanog predmeta student bi trebalo da razumije eksperimentalne tehnike za ispitivanje fizikalnih veličina u oblasti elektromagnetizma, akustike i optike, razumije princip rada instrumenata za mjerenje električnih veličina, kao i da zna kako da ih pravilno upotrebljava, te da može samostalno da procijeni, kao i da izvrši neophodne proračune u planiranju eksperimenta.</p>			
Sadržaj predmeta				
Mjerenja u elektromagnetizmu: osnovni pojmovi i definicije. Elektromehanički instrumenti za mjerenje jačine struje i napona. Instrumenti sa skretnim kalemom. Galvanometri. Proučavanje kretanja skretnog kalema galvanometra. Balistički galvanometar. Instrumenti sa pokretnim mekim gvoždem. Električna mjerenja neelektričnih veličina. Senzori. Analogni i digitalni mjerenja. Osciloskop. Metode za mjerenje električnog otpora. II. metode Wheatstoneovog most. Mjerenje malih otpora.				
Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	MATEMATIČKA ANALIZA ZA FIZIČARE II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
POT2811	II	OBAVEZNI	8	3+3
Nosilac programa	Prof. dr. Nacima Memić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je da studenti ovladaju integralnim računom i primjenama</p> <p>Primjena osnovnih pojmova integralnog računa u fizici</p> <p>Ovladati tehnikama nalaženja neodređenog integrala</p> <p>Biti u mogućnosti primijeniti integralni račun na rješavanje problema u fizici</p>			
Sadržaj predmeta				
P	1. Tablica integrala elementarnih funkcija - Metode integracije.			
P	2. Integracija racionalnih funkcija - Integracija trigonometrijskih funkcija.			
P	3. Integracija iracionalnih funkcija - Binomni integral			
K	4. Određeni integral - Riemannova integralna suma			
U	5. Riemannov kriterij integrabilnosti			
	6. Prvi teorem o srednjoj vrijednosti za integrale			
	7. Osnovni teorem diferencijalnog i integralnog računa			
	8. Smjena promjenljive u određenom integralu			
	9. Drugi teorem o srednjoj vrijednosti za integrale.			
	10. Površina figura u ravni - Zapremina rotacionih tijela			
	11. Dužina luka krivih - Površina rotacionih tijela.			
	12. Obična i ravnomjerna konvergencija niza funkcija			
	13. Osobine ravnomjerno konvergentnih redova funkcija			
P	14. Stepeni redovi. - Radijus konvergencije			
	15. Diferencijacija i integracija stepenog reda			
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
		Način vrednovanja	Bodovi	
Predavanja i vježbe	90	Testovi tokom kursa	50	
Priprema ispita	110	Završni ispit	50	
Ukupno	200	Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> V. A. Zorich, Mathematical analysis I, Universitext, Springer, Berlin, 2003. Ljaško i dr., Zbirka zadataka iz matematičke analize, IBC '98, 2002. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKALNI PRAKTIKUM I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY2411	II	OBAVEZNI	4	0+3
Nosilac programa	Prof. dr. Elvedin Hasović			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je da studente postepeno kroz praktične laboratorijske vježbe upozna sa pojavama i fizikalnim zakonima u području mehanike, kao i rukovanjem i korištenjem različitih uređaja i instrumenata.</p> <p>Očekuje se da studenti steknu vještinu primjene eksperimentalne metodologije na istraživanje fizikalnih fenomena, budu sposobni ovladati radom aparature za demonstraciju određenih mehaničkih pojava, te objasne razlike između dobijenih i očekivanih rezultata u eksperimentima.</p>			
Sadržaj predmeta				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod. Uputa za izradu laboratorijskih vježbi. 2. Mjerenje dužine i zapremine. 3. Mjerenje površine. 4. Određivanje ubrzanja Zemljine teže. 5. Određivanje početne brzine kuglice pri horizontalnom hicu. 6. Određivanje gustine čvrstih tijela. 7. Određivanje gustine tečnosti. 8. Određivanje momenta inercije. 9. Elastične deformacije čvrstih tijela. 10. Određivanje koeficijenta viskoznosti pomoću viskozimetra sa jednom kapilalom – apsolutna metoda. 11. Određivanje koeficijenta viskoznosti pomoću viskozimetra sa dvije kapilare – apsolutna i relativna metoda. 12. Stojeći akustički talasi. 13. Ponavljanje: mjerenje za zadatke sa velikom greškom pri mjerenju. 14. Verifikacija ovjere vježbi. 15. Parcijalni ispit. 				
Opterećenje studenta (sati)			Provjera znanja i ocjenjivanje	
Laboratorijske vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	45	Parcijalni ispit	16	
Pisani radovi	5	Laboratorijske vježbe	44	
Ostalo	5	Završni ispit	40	
Ukupno	100			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Praktikum iz mehanike – interna skripta, PMF Sarajevo. 2. G. L. Dimić, M. D. Mitrinović, Metrologija u fizici: viši kurs, Beograd: Građevinska knjiga, 1990. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	OPŠTA HEMIJA ZA FIZIČARE			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
POT2411	II	OBAVEZNI	4	2+1
Nosilac programa	Prof. dr. Emir Turkušić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Upoznavanje studenata sa osnovnim gradivom iz hemije iz oblasti imenovanja spojeva, hemijskih veza, ponašanja rastvora, energetskih promjena i elektrohemije.			
Sadržaj predmeta				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vrste supstanci. Rastavljanje supstanci na čiste supstance. Svojstva i vrste čistih supstanci. Rad u hemijskoj laboratoriji. 2. Relativna atomska masa. Relativna molekulska masa. Mol. 3. Rastvori i njihove osobine. Kvantitativno izražavanje sastava rastvora. Dekantacija, destilacija, filtracija. 4. Difuzija i osmoza. Rastvori elektrolita. 5. Koloidno-disperzni sistemi. Koloidi. Koloidi. 6. Periodni sistem elemenata. 7. Opće osobine elemenata (veličina atoma, energijajonizacije,elektronski afinitet, elektronegativnost, polarizaciona moć i polarizabilnost, koordinacioni broj i oksidaciono stanje).Određivanje molarne mase (CO₂ ili metala) 8. Klasifikacija elemenata(s-, p-, d-i f-elementi). Elektroliti. Galvanski elementi. 9. Hemijske veze - jonska, kovalentna 10. Hemijske veze - energija kovalentne veze. Alotropija i izomorfija. Tipovi hemijskih reakcija. 11. Energetske promjene pri hemijskim reakcijama. 12. Osnovne klase anorganskih jedinjenja. Osnovne klase anorganskih jedinjenja. 13. Pojam hemijske ravnoteže u homogenim i heterogenim sistemima. Hemijske ravnoteže. 				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	30+15	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	55	Pohađanje nastave	5 (uslov 3)	
Pisani radovi	-	I test	27,5 (uslov 15)	
Ostalo	-	II test	27,5 (uslov 15)	
Ukupno	100	Završni ispit	40 (uslov 22)	
		Ukupno	100 (minimum 55)	
Literatura				
OBAVEZNA <ol style="list-style-type: none"> 1. Ivan Filipović, Stjepan Lipanović, Opća i anorganska hemija I dio, Školska knjiga Zagreb,1995. PREPORUČENA <ol style="list-style-type: none"> 2. Emira Kahrović, Anorganska hemija, Bemust, 2005, Sarajevo 3. Praktikum iz opšte hemije, interna skripta 				
Napomene				

II GODINA
(III i IV semestar)

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	ELEKTROMAGNETIZAM			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY3611	III	OBAVEZNI	6	3+2
Nosilac programa	Prof. dr. Senad Odžak			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studente kroz predavanja i auditorne vježbe upozna sa fenomenima iz oblasti elektromagnetizma. Očekuje se da studenti uspješno usvoje sadržaj predmeta i da stečena znanja uspješno primjenjuju u daljem akademskom obrazovanju i/ili naučnom radu.			
Sadržaj predmeta				
Coulombov zakon. Električno polje. Gaussov zakon i njegova primjena. Električni potencijal. Kapacitet. Dielektrici. Električna struja. Proticanje električne struje kroz tečnosti i gasove. Kirchhoffova pravila. Magnetizam. Magnetno svojstvo materije. Biot-Savartov zakon. Ampereov zakon. Induktivitet. Elektromagnetna indukcija. Naizmjenična struja. RLC kolo.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	75	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	70	Parcijalni ispit	50	
Pisani radovi	0	Završni ispit	50	
Ostalo	5			
Ukupno	150			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bilješke sa predavanja 2. F.W. Sears, Elektricitet i magnetizam, Naučna knjiga, Beograd, 1962. 3. Nikola Cindro: Elektricitet i magnetizam, Školska knjiga, Zagreb, 1988. 4. Bleaney and B. Bleaney: Electricity and Magnetism, Oxford University Press, Oxford, 1993. 5. S. Grant and W. R. Phillips: Electromagnetism, John Wiley & Sons, Chichester, 1995. 				
Napomene				
Parcijalni i završni ispit sastoje se od teorijskog dijela i zadataka. Maksimalan broj bodova iz teorijskog dijela i zadataka iznosi 30 i 20 bodova, respektivno. Uspješno okončanje ispita podrazumijeva dostizanje minimalno 55% ukupnog broja bodova za svaki navedeni oblik provjere znanja. Svi oblici provjere znanja se polažu pismenim putem.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)	Prvi ciklus		
	Naziv studijskog programa	Fizika		
Naziv predmeta	KLASIČNA MEHANIKA I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH3711	III	OBAVEZNI	7	3+3
Nosilac programa	Prof. dr. Azra Gazibegović - Busuladžić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studenti nauče osnovna načela klasične mehanike i odgovarajući aparat za analizu kretanja materijalne tačke ili holonomnih sistema. Nakon uspješnog savladavanja predmeta, student zna: Opisati i rješavati kretanja materijalne tačke u različitim koordinatnim sistemima; Analizirati kretanje tijela u centralnom polju sile uz primjer gravitacione sile, zna kvalitativno ispitati kretanje; Student poznaje dinamiku sistema čestica i karakteristične dinamičke veličine i samostalno rješava probleme unutar dinamike sistema sa vezama; Poznaje Lagrangeovu mehaniku.			
Sadržaj predmeta				
Predmet, osnovni pojmovi i granice primjenljivosti Klasične mehanike. Kinematika materijalne tačke: matematički opis kretanja, osnovne kinematičke veličine. Krivolinijske koordinate. Principi dinamike: Newtonovi zakoni, princip determiniranosti, Galilejev princip relativnosti. Dinamika materijalne tačke (čestice): diferencijalne jednačine kretanja, integrali kretanja. Osnovne dinamičke veličine: impuls, moment impulsa, kinetička energija, rad. Kretanje čestice u potencijalnom polju sile, zakon održanja energije. Pravolinijsko kretanje, kvalitativno ispitivanje kretanja na osnovu zakona održanja energije. Centralno kretanje: rješenje jednačina kretanja u polarnim koordinatama, kvalitativno ispitivanje radijalnog kretanja, Binetova formula, kretanje čestice pod djelovanjem Newtonove gravitacione sile. Rasijanje čestica u centralnom polju sile. Dinamika sistema čestica: diferencijalne jednačine kretanja, unutrašnje i vanjske sile. Impuls, centar masa, moment impulsa, energija sistema. Königove formule - dinamičke veličine u sistemu centra masa. Zatvoreni sistemi, klasični integrali kretanja. Virijalni teorem. Kretanje tijela promjenljive mase. Problem dvaju tijela. Kinematika sudara. Dinamika sistema sa vezama: veze i sile reakcije, klasifikacija veza. Moguća i virtuelna pomjeranja, idealne veze, d'Alembertov princip, Lagrangeove jednačine prve vrste. Kretanje čestice po glatkoj površini i glatkoj liniji, određivanje sile reakcije. Sferno i matematičko klatno. Lagrangeova mehanika: generalisane koordinate, Lagrangeove jednačine druge vrste, Lagrangeova funkcija. Integrali kretanja: cikličke koordinate, uopštena energija. Uopšteni potencijal, odgovarajući primjeri. Struktura Lagrangeovih jednačina.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	90	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	85	Testovi u toku nastave	55	
Ukupno	175	Završni ispit	45	
		Ukupno	100	
Literatura				
Obavezna:				
1. K. Suruliz, Klasična mehanika, FLAMMULA, 2013				
2. Nastavni materijali sa e-nastave				
Dodatna:				
1. H. Goldstein, C. Poole, J. Safko, Classical Mechanics, Third Edition, Pearson/Addison-Wesley, Upper Saddle River 2002				
2. John R. Taylor, Classical Mechanics, University Science Book, 2005				
Napomene				
Završni ispit je po pravilu usmeni. Studenti moraju osvojiti minimalno 55% na testovima da bi imali pravo izaći na završni ispit. Da bi student uspješno položio, na završnom ispitu mora osvojiti minimalno 50% mogućih bodova i ukupan zbir bodova mora biti minimalno 55.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	MATEMATIČKE METODE FIZIKE I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCS3011	III	OBAVEZNI	10	4+4
Nosilac programa				
Cilji i očekivani ishodi učenja	Upoznavanje studenata sa matematičkim metodama koje se koriste u fizici, te uspješno savladavanje istih za samostalni rad i uspješno praćenje kurseva na viših godinama studija.			
Sadržaj predmeta				
<p>Diferencijalno-integralni račun funkcije više varijabli <i>Funkcije dviju i više varijabli:</i> neprekidnost, granična vrijednost i diferencijalbilnost, parcijalni izvodi, geometrijsko značenje parcijalnih izvoda, parcijalni izvodi višeg reda, totalni diferencijal, tangencijalna ravan površi i linearna aproksimacija, lančano pravilo deriviranja, Taylorov red funkcije više varijabli, deriviranje po pravcu, gradijent, ekstremumi funkcije, ekstremumi funkcije dvaju varijabli, ekstremumi sa jednačinom veze, metoda Lagrangeovih multiplikatora. <i>Dvostruki integrali:</i> integriranje funkcije sa dvije varijable po pravougaoniku i po proizvoljnoj oblasti, primjena dvostrukog integrala u mehanici (računanje površine u ravni, zapremine tijela, mase, težišta i momenta inercije tankih ploča), smjena koordinata pri računanju dvostrukog integrala koristeći polarne i poopštene koordinate, računanje veličine površi. <i>Trostruki i višestruki integrali:</i> Računanje zapremine, mase, težišta i momenta inercije tijela, elektrostatičkog potencijala naelektrisanih tijela, sile gravitacionog međudjelovanja, transformacija varijabli pri računanju trostrukog integrala koristeći cilindrične, sferene i poopštene koordinate.</p> <p>Vektoska analiza Primjeri vektorskih polja u fizici, gradijent vektorskog polja, rotor i divergencija vektorskog polja, potencijalna polja u fizici. Parametrizacija krive u ravni i prostoru, krivolinijski integral prve i druge vrste sa primjenom u fizici, Greenova teorema za krivolinijske integrale po zatvorenoj krivoj u ravni, računanje rada vektorskih polja, konzervativna vektorska polja i njihov značaj u fizici. Predstavljanje površi u parametarskom obliku, površinski integrali prve i druge vrste. Računanje fluksa (toka) vektorskoj polja. Gaussova i Stokesova teorema sa primjerima u fizici (računanje masenog fluksa fluida, toplotnog fluksa, fluksa električnog i magnetnog polja i dr.).</p> <p>Diferencijalne jednačine Linearne diferencijalne jednačine prvog i drugog reda, metoda separacije varijabli, diferencijalne jednačine sa konstantnim koeficijentima, opšte i partikularno rješenje, primjeri diferencijalnih jednačina u fizici (Newtonovo jednačine kretanja, RLC kolo, prigušene i prinudne harmonijske oscilacije i dr.), Bernoulijeva i Riccatijeva diferencijalna jednačina, metoda varijacije konstante, rješavanje diferencijalnih jednačina pomoću redova, oscilacije matematičkog klatna, sistemi diferencijalnih jednačina.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	120	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	100	Test 1	50	
Pisani radovi	10	Završni ispit	50	
Ostalo	20	-		
Ukupno	250	-		
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Mirza Hadžimehmedović, Milan Pantić, <i>Matematičke osnove teorijske fizike I</i>, PrintCom, Tuzla, 2015. 2. James Stewart, <i>Calculus</i>, Thomson Learning – Brooks/Cole, 5th Edition, 2003. 3. V. Ilin, E. Poznyak, <i>Fundamentals of mathematical analysis</i>, Mir Publishers, Moscow, 1982. 4. D. Mihailović, D. Tošić, <i>Elementi matematičke analize II</i>, Naučna knjiga, Beograd, 1983. 5. M. P. Uščumlić, P. M. Miličić, <i>Zbirka zadataka iz više matematike II</i>, Naučna knjiga, Beograd. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKALNI PRAKTIKUM II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY3311	III	OBAVEZNI	3	0+2
Nosilac programa	Prof. dr. Elvedin Hasović			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studente kroz praktične laboratorijske vježbe upozna sa pojavama i fizikalnim zakonima iz oblasti termodinamike.			
	Očekuje se da studenti: <ol style="list-style-type: none"> 1. steknu samopouzdanje u rukovanju laboratorijskom opremom 2. nauče osnovne metode mjerenja fizikalnih veličina iz oblasti termodinamike 3. mjerenjem dobiju prihvatljive podatke, izvrše njihovu obradu, protumače dobijene rezultate i izvuku odgovarajuće zaključke 			
Sadržaj predmeta				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Površinski napon 2. Termičko širenje čvrstih tijela 3. Gasni procesi 4. Osnovna kalorimetrijska mjerenja 5. Specifični toplotni kapacitet metala i gasova 6. Promjena agregatnih stanja 7. Toplotna provodljivost 8. Određivanje koeficijenta prenošenja toplote konvekcijom 				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	30	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	30	Izvještaji s vježbi	40	
Pisani radovi	10	Test	20	
Ostalo	5	Završni praktični ispit	40	
Ukupno	75			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uputstva za vježbe „Fizikalni praktikum II“ (interna skripta), Prirodno-matematički fakultet, Sarajevo. 2. Hadžiselimović, E. (2005), <i>Osnove termodinamike i molekularne fizike</i>, bosniaARS, Tuzla. 3. Tanović, L., Tanović, N. (1988), <i>Fizika: Osnove termodinamike i molekularno-kinetičke teorije gasova</i>, Svjetlost, Sarajevo. 4. Dimić, G. L. (1990), <i>Metrologija u fizici D viši kurs</i>, DP Građevinska knjiga, Beograd. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKALNI PRAKTIKUM III			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY3411	IV	OBAVEZNI	4	0+3
Nosilac programa	Prof. dr. Senad Odžak			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je da studente postepeno kroz praktične laboratorijske vježbe upozna sa pojavama i fizikalnim zakonima u području elektriciteta i magnetizma, kao i rukovanjem i korištenjem električnih uređaja i instrumenata.</p> <p>Očekuje se da studenti steknu vještinu i samopouzdanje u rukovanju laboratorijskom opremom i budu sposobni da na osnovu uputstva ovladaju radom aparature i dobiju rezultate mjerenja prema kojima treba da se odnose kritički.</p>			
Sadržaj predmeta				
<ol style="list-style-type: none"> Uvod. Osnovna uputstva za rad u laboratoriji za elektromagnetizam, podjela zaduženja, dogovor o radu i upoznavanje plana i programa predmeta. Elektrostatsko polje. Ulazni kolokvij. Električni otpor. Kolokviranje prve urađene vježbe. Izvor stalne elektromotorne sile. Kolokviranje druge urađene vježbe. Mjerenje induktivnosti i kapaciteta. Kolokviranje treće urađene vježbe. Geomagnetska mjerenja. Kolokviranje četvrte urađene vježbe. Elektronska cijev – trioda. Kolokviranje pete urađene vježbe. Parcijalni ispit. Kolokviranje šeste urađene vježbe. Određivanje otpora i kapaciteta u krugu naizmjenične struje grafičkom metodom. Ulazni kolokvij. Energija naizmjenične struje. Kolokviranje prve urađene vježbe. Katodni osciloskop. Kolokviranje druge urađene vježbe. Elektromagnetska mjerenja. Kolokviranje treće urađene vježbe. Feromagnetizam. Kolokviranje četvrte urađene vježbe. Elektromotor i generator. Kolokviranje pete urađene vježbe. Kolokviranje šeste urađene vježbe. 				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Laboratorijske vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	30	Parcijalni ispit	38	
Pisani radovi	15	Laboratorijske vježbe	24	
Ostalo	10	Završni ispit	38	
Ukupno	100			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> N. Gabela, Z. Hadžibegović, A. Gazibegović Busuladžić, L. Gabela, Praktikum iz elektromagnetizma, Sarajevo, 2007. V. Vučić, Osnovna mjerenja u fizici, Beograd, Naučna knjiga, 1998. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	OPTIKA			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY4611	IV	OBAVEZNI	6	3+2
Nosilac programa	Prof. dr. Mustafa Busuladžić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studenti dobiju temeljna znanja o svjetlosti kao fenomenu, njenoj prirodi i interakciji sa materijom, zakonima geometrijske optike i principima valne optike.			
	Ishodi učenja: -poznaje i primjenjuje Fermatov princip pri izvođenju zakona geometrijske optike; -izvodi i primjenjuje jednačbe ogledala i leće; -opisuje i razumijeva način rada osnovnih optičkih instrumenata; -objašnjava principe valne optike; -objašnjava i analizira pojave interferencije, difrakcije i polarizacije svjetlosti.			
Sadržaj predmeta				
Fermatov princip i njegova primjena. Geometrijska optika. Paraksijalna aproksimacija. Zakoni geometrijske optike. Ravna i sferna ogledala. Jednačba sfernog ogledala. Uvećanje ogledala. Konvencija o predznacima. Grafičko određivanje položaja i veličine slike. Druge vrste ogledala. Disperzija. Prizma. Moć disperzije. Ugaona i kromatska disperzija. Kombinacija prizmi. Prelamanje kroz planparalelnu ploču. Refrakcija na sfernim površinama. Linearno i uzdužno uvećanje. Smith-Helmoltzova jednačba i Lagrangeov zakon. Abbeov sinusni uvjet. Aplanatične tačke. Leće. Formiranje slike i konvencija o predznacima. Tanke leće. Gaussova jednačba leće. Newtonova jednačba leće. Uvećanje. Optička moć leće. Optički sistem i kardinalne tačke. Konstrukcija slike pomoću kardinalnih tačaka. Debele leće. Kardinalne tačke debele leće. Jednačba debele leće. Kombinacija dvije debele leće. Aberacije. Optički instrumenti. Fotometrija. Valna ili fizikalna optika. Prostiranje valova. Fresnelove jednačbe. Polarizacija svjetlosti. Brewsterov zakon. Linearna polarizacija. Malusov zakon. Anizotropni kristali i dvojno prelamanje. Huygensovo objašnjenje dvojnog loma. EM teorija dvojnog loma. Optička indiktrisa. Eliptički i cirkularno polarizirana svjetlost. Analiza polarizirane svjetlosti. Optička aktivnost i Fresnelovo objašnjenje fenomena. Interferencija. Youngov eksperiment sa dvije pukotine. Koherentnost, koherentna dužina i koherentno vrijeme. Uvjeti i tehnike dobivanja interferencije. Interferencija na tankim listićima. Interferencija reflektirane i transmitirane svjetlosti. Interferencija na klinu. Boje na tankim listićima. Newtonovi prstenovi. Tipovi difrakcije. Fresnelova difrakcija. Huygens-Fresnelova teorija. Fresnelove zone. Razlika između interferencije i difrakcije. Fraunhoferova difrakcija na jednoj i dvije pukotine. Fraunhoferova difrakcija na kružnom otvoru. Optička rešetka.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	75	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	75	Parcijalni ispit	50	
Ukupno	150	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> Zabilješke sa predavanja. E. Hecht, Optics, fifth ed., Pearson, London, 2016. F. W. Sears, Optika, prijevod trećeg izdanja, Naučna knjiga, Beograd, 1963. F. L. Pedrotti, L. M. Pedrotti, L. S. Pedrotti, Introduction to optics, third ed., Pearson, London, 2014. G. S. Landsberg, Optika, prijevod četvrtog izdanja, Naučna knjiga, Beograd, 1967. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	UVOD U ATOMSKU FIZIKU			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY4511	IV	OBAVEZNI	5	2+2
Nosilac programa	Doc.dr. Maja Đekić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studente upozna sa pojavama i fizikalnim zakonim na nivou atoma.			
	Ishodi učenja: 1. Poznaje i razumije pojave i fizikalne zakone na mikroskopskom nivou 2. Primjenjuje stečeno znanja za samostalno rješavanje zadataka 3. Posjeduje predznanje za praćenje daljih kurseva tokom studija			
Sadržaj predmeta				
Istraživanja koja su dovela do novih spoznaja. TOPLOTNO ZRAČENJE- Definicija ACT. Emisione i apsorpcione karakteristike ACT. Zakoni toplotnog zračenja: Kirchhoffov, Stefan-Boltzmanov i Wienov. Rayleigh-Jeansova formula. Ultravioletna katastrofa. Planckova formula. Idejal kvanta. KVANTIZIRANOST FIZIKALNOG SVIJETA-Kvantiziranost naelektrisanja. Otkriće elektrona. Thompsonov i Millikanov eksperiment. Kvantiziranost energije. Fotoni. Fotoelektrični efekat. Einsteinova teorija fotoelektričnog efekta. X-zraci. Kontinuirani dio spektra X-zraka. ELEMENTI SPECIJALNE TEORIJE RELATIVNOSTI- Transformacija koordinata. Dilatacija vremena. Kontrakcija dužine. Odnos mase i energije. Comptonov efekat. MODEL ATOMA- Statički Thompsonov model. Rutherfordov eksperiment rasijanja alfa-čestica. Rudherfordov planetarni model. BOHROVA TEORIJA ATOMA VODIKA- Linijski spektri. Bohrovi postulati. Energetski nivou. Primjena Bohrove teorije na atome slične atomu vodika. EKSPERIMENTALNE POTVRDE BOHROVOG MODELA ATOMA- Frank-Hertzovi eksperimenti. Linijski dio spektra X-zraka-Moselejev zakon. USAVRŠAVANJE BOHROVOG MODELA ATOMA- Wilson-Sommerfeldova pravila kvantovanja. Eliptični model. Prostorno kvantovanje. KVANTNO-MEHANIČKI MODEL ATOMA- Valni vid materijalnih čestica. De Broglieva valna dužina. Davisson-Germerov eksperiment difrakcije elektrona. Heisenbergova relacija neodređenosti. VALNA FUNKCIJA I VJEROVATNOĆA, KVANTIZACIJA ENERGIJE- Schrodingerova jednačina. Amplitudna Schrodingerova jednačina. KVANTNI BROJEVI-Kvantizacija energije. Porijeklo i značenje kvantnih brojeva. Stern-Gerlachov eksperiment. PERIODNI SISTEM ELEMENATA- Paulijev princip isključivosti. Višeelektronski atomi. Dimenzije atoma.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	65	Parcijalni ispit	50	
Pisani radovi		Završni ispit	50	
Ostalo				
Ukupno	125			
		Ukupno	100	
Literatura				
N.Tanović i L.Tanović: OSNOVE ATOMSKE I NUKLEARNE FIZIKE, Uniprint Sarajevo, 1991.				
Napomene				
Student je položio kompletan ispit, ako na svim urađenim testovima ima minimalno 55% bodova od ukupnog broja bodova.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)	Prvi ciklus		
	Naziv studijskog programa	Fizika		
Naziv predmeta	KLASIČNA MEHANIKA II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH4711	IV	OBAVEZNI	7	3+3
Nosilac programa	Prof. dr. Azra Gazibegović - Busuladžić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta jeste da studenti osposobe za rješavanje kretanja krutog tijela i kretanja u neineracionalnim sistemima te da znaju povezati jednačine klasične mehanike sa jednačinama moderne fizike kroz varijacione principe i Hamiltonov formalizam.</p> <p>Nakon savladanog gradiva student zna da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opisuje i rješava kretanja krutog tijela; - Analizira i rješava kretanja sistema koje vrši male oscilacije. - Student poznaje Varijacione principe, Hamiltonov formalizam. 			
Sadržaj predmeta				
<p>Kinematika krutog tijela: Matrični opis kretanja krutog tijela, translatorno i rotaciono kretanje, ugaona brzina, Eulerovi uglovi.</p> <p>Kretanje čestice u neineracionalnom referentnom sistemu: kinematika i dinamika relativnog kretanja, inercijalne sile. Primjeri: slobodan pad, Foucaultovo klatno.</p> <p>Dinamika krutog tijela. Rotacija krutog tijela oko nepomične ose: jednačina kretanja, moment inercije, fizičko klatno. Rotacija krutog tijela oko nepomične tačke: jednačine kretanja, tenzor inercije, glavne ose i glavni momenti inercije, Eulerove jednačine, regularna precesija, elipsoid inercije, Eulerov i Lagrangeov slučaj kretanja krutog tijela. Kretanje krutog tijela bez nepomične tačke, zakon izmjene energije, primjeri.</p> <p>Male oscilacije: kretanje sistema u blizini položaja stabilne ravnoteže. Linearizacija i rješavanje jednačina kretanja - normalne koordinate, vlastite frekvencije. Prigušene i prinudne oscilacije.</p> <p>Varijacioni principi dinamike: Hamiltonov princip, Maupertuis-Lagrange-Jacobijev princip, Fermatov princip - analogija mehanike i optike.</p> <p>Hamiltonova mehanika. Kanonske jednačine. Poissonove zagrade. Kanonske transformacije, Hamilton-Jacobijeva jednačina. Simetrije i zakoni održanja. Teorem E. Noether. Konstante kretanja kao generatori grupe simetrije hamiltonijana.</p> <p>Prelazak sa diskretnih sistema na kontinualne. Elastični štap kao sistem vezanih oscilatora, prelazak na kontinualni model. Varijacioni princip, Lagrangeove i Hamiltonove jednačine za kontinualne sisteme. Transverzalne oscilacije zategnute žice. Osnove mehanike kontinualnih sredina.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	90	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	85	Testovi u toku nastave	55	
Ukupno	175	Završni ispit	45	
		Ukupno	100	
Literatura				
Obavezna:	1. K. Suruliz, Klasična mehanika, FLAMMULA, 2013 2. Nastavni materijali sa e-nastave			
Dopunska:	1. H. Goldstein, C. Poole, J. Safko, Classical Mechanics, Third Edition, Pearson/Addison-Wesley, Upper Saddle River 2002 2. John R. Taylor, Classical Mechanics, University Science Book, 2005			
Napomene				
Završni ispit je po pravilu usmeni. Studenti moraju osvojiti minimalno 55% na testovima da bi imali pravo izaći na završni ispit. Da bi student položio na završnom ispitu mora osvojiti minimalno 50% mogućih bodova i ukupan zbir bodova mora biti minimalno 55.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	MATEMATIČKE METODE FIZIKE II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCS4011	IV	OBAVEZNI	10	4+4
Nosilac programa	Prof. dr. Azra Gazibegović - Busuladžić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je naučiti matematički aparat klasične i kvantne mehanike, elektrodinamike, optike i drugih oblasti fizike.</p> <p>Nakon uspješnog savladavanja gradiva student:</p> <p>Poznaje račun sa fizikalnim veličinama predstavljenih preko kompleksnih funkcija i rješava konturne integrale; Koristi Fourierovu transformaciju i razvoj u Fourierov red u fizici; Poznaje karakteristične parcijalne diferencijalne jednačine fizike i metode njihovog rješavanja; Poznaje Sturm-Liouvilleov problem, rješenja karakterističnih problema sa rubnim uvjetima u kvantnoj mehanici (spec. f-je) i njihove osobine; Poznaje varijacioni račun. Zna rješavati određene tipove integralnih jednačina.</p>			
Sadržaj predmeta				
<p>Kompleksni brojevi i funkcije u fizici. Diferencijabilnost kompleksne funkcije, Cauchy-Riemannovi uslovi. Osobine regularnih funkcija. Tačke grananja. Harmonijske funkcije. Kompleksni potencijali u elektromagnetizmu. Konformno preslikavanje. Traženje potencijala u elektrostatici. Integral funkcije kompleksne promjenjive. Cauchyjev teorem. Neodređeni integral. Cauchyjeva formula. Glavna vrijednost integrala. Redovi sa kompleksnim članovima. Redovi funkcija: ravnomjerna konvergencija i osobine. Razlaganje regularne funkcije u Taylorov red. Razlaganje funkcije u Laurentov red. Singularne tačke (izolirane), klasifikacija. Reziduum (ostatak) funkcije u izoliranoj singularnoj tački, izračunavanje reziduuma. Teorem o reziduumima. Primjena na izračunavanje integrala. Jordanova lema. Disperzione relacije. Eulerove funkcije Gama i Beta. Laplaceova transformacija, osobine i konvolucija. Fourierova transformacija, princip neodređenosti i druge primjene. Sinusna, kosinusna i inverzne transformacije. Delta funkcija. Parsevalova jednakost.</p> <p>Fourierov red, redovi sinusa i kosinusa. Konvergencija Fourierovog reda. Spektroskopija. Parcijalne diferencijalne jednačine i fizikalna polja: Jedn. za potencijal gravitacionog i elektrostatickog polja, Laplaceova jedn., Poissonova jedn., Valna jedn. i d'Alembertova jedn. Jednačina provođenja toplote. Tipovi graničnih uslova (Dirichletovi, Neumannovi, miješani uslovi). Klasifikacija parcijalnih dif. jednačina drugog reda na osnovu vlastitih vrijednosti matrice koeficijenata. Jedn. sa konstantnim koeficijentima: opće rješenje. Metod razdvajanja promjenljivih.</p> <p>Regularni S-L problem. Hermitičnost operatora. Osobine vlastitih vrijednosti i vlastitih funkcija. Relacije potpunosti. Greenova funkcija i osobine. Singularni S-L problem. Greenova funkcija za Poissonovu jedn., Greenova funkcija harmonijskog oscilatora. Schroedingerova j-na za hidrogenov atom. Legendrovi polinomi. Ortogonalnost. Multipolni momenti. Leguerreovi i uopšteni Laguerreovi polinomi. Kvantnomehantički LHO: Hermiteovi polinomi. Besselove funkcije. Sferne Besselove funkcije, asimptotske formule. Funkcionalni prostori funkcija. Euler-Lagrangeove j-ne. Integralne jednačine, Fredholmova alternativa, Neumannovi redovi.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	120	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	130	Testovi u toku nastave	55	
Ukupno	250	Završni ispit	45	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> M. Boas, Mathematical methods in the physical sciences, third edition, Wiley 2006 Nastavni materijali sa e-nastave i bilješke sa predavanja <p>Dodatna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> K. F. Riley, M. P. Hobson, S. J. Bence, Mathematical methods for physics and engineering, 3rd edition, Cambridge University Press G. Arfken, H. Weber, Mathematical methods for physicists, Elsevier 2005 				
Napomene				
Završni ispit je po pravilu usmeni. Studenti moraju osvojiti minimalno 55% na testovima da bi imali pravo izaći na završni ispit. Da bi student položio na završnom ispitu mora osvojiti minimalno 50% mogućih bodova i ukupan zbir bodova mora biti minimalno 55.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKALNI PRAKTIKUM IV			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY4211	IV	OBAVEZNI	2	0+2
Nosilac programa	Prof. dr. Mustafa Busuladžić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studente postepeno kroz praktične laboratorijske vježbe upozna sa pojavama i fizikalnim zakonima u području geometrijske, valne optike i fotometrije kao i rukovanjem i korištenjem optičkih instrumenata.			
	Ishodi učenja: - rukuje optičkim elementima i samostalno priprema odgovarajući eksperiment; - primjenjuje osnovna znanja iz optike pri izvođenju eksperimenta; - prikuplja i analizira dobivene podatke, samostalno i u diskusiji sa kolegama.			
Sadržaj predmeta				
1. Sferna ogledala (zrcala). 2. Sabirne i rasipne leće (sočiva). 3. Optički instrumenti. 4. Spektrometrija. 5. Fotometrija. 6. Interferencija. Youngov eksperiment sa dvije pukotine. Newtonovi prstenovi. 7. Fraunhoferova difrakcija na jednoj pukotini. 8. Optička mrežica. 9. Polarizacija. 10. He-Ne laser.				
Opterećenje studenta (sati)			Provjera znanja i ocjenjivanje	
Laboratorijske vježbe	30	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	20	Parcijalni ispit	50	
Ukupno	50	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
1. Zabilješke sa vježbi. 2. Nada Gabela, Praktikum iz optike, drugo izdanje, PMF, Sarajevo, 2000.				
Napomene				
Kontinuirana provjera znanja se provodi kroz parcijalne ispite. Ovo uključuje pisani test kao i praktični test. Student je položio kompletan ispit, ako na svim urađenim testovima ima minimalno 55% bodova od ukupnog broja bodova.				

III GODINA
(V i VI semestar)

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	KVANTNA MEHANIKA I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH5711	V	OBAVEZNI	7	3+2
Nosilac programa	Prof. dr. Dejan Milošević			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da upozna studente sa osnovnim pojmovima kvantne mehanike, kao i da ih osposobi da samostalno, uz primjenu novih matematičkih metoda, rješavaju zadatke iz ove fundamentalne oblasti teorijske fizike. Nakon prezentiranja fizikalnih osnova i matematičkog aparata kvantne mehanike, razvijeni formalizam će se primijeniti na jednostavne kvantno-mehaničke sisteme. Ishod učenja je ovladavanje teorijskim znanjem iz osnova kvantne mehanike, usvajanje formalizma kvantne mehanike i sticanje sposobnosti razumijevanja i samostalnog rješavanja kvantno-mehaničkih problema, što je bitno za veliki broj predmeta sa kojima će se student sresti tokom studija.			
Sadržaj predmeta				
Istorijski uvod i fizikalne osnove kvantne mehanike. Matematičke osnove kvantne mehanike. Schrödingerova jednačina. Harmonijski oscilator. Prelaz sa klasične na kvantnu mehaniku. Sferno simetrični potencijal. Vodonikov atom. Teorija reprezentacija.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	75	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	100	Parcijalni ispit	50	
Pisani radovi		Završni ispit	50	
Ostalo				
Ukupno	175			
		Ukupno	100	
Literatura				
Obavezna:				
1. D. Milošević, Kvantna mehanika I, nerecenzirani udžbenik, 2015. (dostupno na e-nastavi)				
Preporučena:				
1. L. I. Šif, Kvantna mehanika, Vuk Karadžić, Beograd, 1968.				
2. Supek, Teorijska fizika i struktura materije, II dio, Školska knjiga, Zagreb, 1977.				
3. W. Greiner, Quantum mechanics. An introduction, Springer, Berlin, 1989.				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	TEORIJA ELEKTROMAGNETNOG POLJA			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH5611	V	OBAVEZNI	6	3+2
Nosilac programa	Prof. dr. Senad Odžak			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studente na jednom naprednijem nivou uvede u klasičnu elektrodinamiku kroz predavanja i auditorne vježbe. Očekuje se da studenti uspješno usvoje sadržaj predmeta i da stečena znanja uspješno primjenjuju u daljem akademskom obrazovanju i/ili naučnom radu.			
Sadržaj predmeta				
Uvod. Elektrostatika. Magnetostatika. Maxwellove jednačine u vakuumu. Maxwellove jednačine u materiji. Zakoni održanja u elektrodinamici. Elektromagnetni talasi u vakuumu. Elektromagnetni talasi u materiji. Apsorpcija i disperzija. Talasovodi. Potencijali i polja. Zračenje.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	75	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	70	Parcijalni ispiti (zadaci)	60	
Pisani radovi	0	Završni ispit (teorija)	40	
Ostalo	5			
Ukupno	150			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bilješke sa predavanja 2. David J. Griffiths, Introduction to Electrodynamics, Pearson Education, Glenview, 2013. 3. W. Greiner, Classical Electrodynamics, Springer, New York, 1998. 				
Napomene				
Uspješno okončanje ispita podrazumijeva dostizanje minimalno 55% ukupnog broja bodova za svaki navedeni oblik provjere znanja. Svi oblici provjere znanja se polažu pismenim putem.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKA ČVRSTOG STANJA I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCM5611	V	OBAVEZNI	6	2+2
Nosilac programa	Doc. dr. Maja Đekić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je da studente upozna sa pojavama i fizikalnim zakonima materije u čvrstom stanju.</p> <p>Ishodi učenja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razumije osnovne zakonitosti u čvrstom tijelu 2. Samostalno rješava probleme iz date oblasti 3. Razumije termičke osobine čvrste materije 			
Sadržaj predmeta				
<p>UVOD- Hstorijski uvod u fiziku čvrstog stanja i specifičnosti predmeta. Pojam idealnog kristala. Opis kristalnih struktura. Prostorna rešetka. Osnovni motiv. Jednostavne kristalne strukture. Milerovi indeksi. Faktor atomskog raspršenja. Faktor geometrijske strukture. Difrakcija X-zraka na kristalima. Braggov zakon. Udaljenost između paralelnih ravni. TIPOVI VEZA U ČVRSTIM TIJELIMA- jonska, kovalentna, metalna, van der Walsova. DEFEKTI U KRISTALIMA-Realni kristali: klasifikacija defekata. Ravnotežne koncentracije Šotkijevih i Frenkelovih defekata. Deformacije čvrstih tijela. Dislokacije. DINAMIKA KRISTALNE REŠETKE- Harmonijska aproksimacija. Titranje jednoatomnog lanca. Disprziona relacija. Titranje dvoatomnog lanca. Fonon. TOPLOTNA SVOJSTVA ČVRSTIH TIJELA- toplotni kapacitet-specifična toplota. Klasična teorija specifične toplote. Kvantna teorija specifične toplote- Einsteinova i Debyeova teorija. Termičko širenje čvrstih tijela. Toplotna provodljivost čvrstih tijela. MODEL SLOBODNOG ELEKTRONSKOG GASA U METALIMA- lobodni elektronski gas u potencijalnoj kutiji. Statistika slobodnog elektronskog gasa u metalima. Toplotni kapacitet slobodnog elektronskog gasa. TerMoelektronska emisija. ELEKTRIČNA SVOJSTVA ČVRSTIH TIJELA- Električna vodljivost metala-Omov zakon. Procesi raspršenja elektrona. Toplotna provodnost metala. Hallov efekat. MODEL ENERGETSKIH VRPCI U ČVRSTIM TIJELIMA- Uvodna razmatranja.</p>				
pterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	90	Parcijalni ispit	50	
Pisani radovi		Završni ispit	50	
Ostalo				
Ukupno	150			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. C.Kittel "Uvod u fiziku čvrstog stanja" Savremena administracija Beograd, 1970 godine 2. M. Pirić "Osnove kvantne mehanike, statističke fizike i fizike čvrstog stanja", Univerzitetska knjiga Sarajevo 2007. Godine 3. V. Šips "Uvod u fiziku čvrstog stanja", Školska knjiga Zagreb 1991. godine 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	UVOD U NUKLEARNU FIZIKU			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY5411	V	OBAVEZNI	4	2+1
Nosilac programa	Prof. dr. Elvedin Hasović			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studente postepeno kroz predavanja i računске vježbe upozna sa pojavama i fizikalnim zakonima na nivou pojedinačnih atoma i njegovih nukleusa.			
	Ishodi učenja: -poznaje osnovne osobine nuklearnih sila; -poznaje osnovne osobine nukleusa; -Izvodi i primijenjuje zakon radioaktivnog raspada; -objašnjava i analizira pojave radioaktivnog raspada, fisije i fuzije; -rješava računске i konceptualne zadatke iz nuklearne fizike.			
Sadržaj predmeta				
Građa atomske jezgre. Dimenzije i oblik jezgre. Sile u jezgri – nuklearne sile. Ugaoni moment i parnost. Energija veze stabilnih jezgara. Sistematizacija brojeva N i Z. Deuteron. Nukleon-nukleon rasijanje. Modeli jezgre. Otkriće radioaktivnosti. Zakon radioaktivnog raspada. Radioaktivne serije. Transmutacija elemenata. Prirodna transmutacija. Alfa, beta i gama raspad. Vještačka radioaktivnost. Nuklearne reakcije. Određivanje starosti uzoraka. Nuklearna fisija. Lančana reakcija. Defekt mase. Proces oslobađanja nuklearne energije. Fisioni reaktori. Nuklearna fuzija. Uslovi potrebni za termonuklearnu fuziju. Fuzioni reaktori. Prolaz zračenja kroz materiju.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	55	Parcijalni ispit	50	
Ukupno	100	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> Zabilježbe sa predavanja. N. Tanović, L. Tanović, <i>Fizika : osnove atomske i nuklearne fizike</i>, Sarajevo : Uniprint, 1991 S. Bikić, <i>Zbirka riješenih zadataka iz fizike</i>, Zenica : Dom štampe, 1998 L. Marinkov, <i>Osnovi Nuklearne fizike</i>, PMF Novi Sad, 2010. R. A. Serway, C. J. Moses, C. A. Moyer, <i>Modern Physics</i>, Thomson Learning, 2005. K.S. Krane, <i>Intriductory nuclear physis</i>, John Wiley & Sons, 1985. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKALNI PRAKTIKUM V			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY5311	V	OBAVEZNI	2	0+2
Nosilac programa	Doc. dr. Maja Đekić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je da studente postepeno kroz praktične laboratorijske vježbe upozna sa pojavama i fizikalnim zakonima na mikro-nivou materije, tj. na nivou pojedinačnih atoma.</p> <p>Ishodi učenja: Samostalno rukuje laboratorijskom opremom i tumači osnovna uputstva za rad aparature Samostalno procjenjuje smislenost dobivenih rezultata mjerenja Samostalno obrađuje rezultate mjerenja</p>			
Sadržaj predmeta				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Provjera Stefan-Boltzmanovog zakona, 2. Određivanje specifičnog naboja elektrona, 3. Millikanov eksperiment, 4. Difrakcija elektrona, 5. Interferencija mikrotalasa, 6. Fotoelektrični efekat, 7. Atomski spektri, 8. Radioaktivnost 				
pterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Laboratorijske vježbe	30	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	10	Ovjerene laboratorijske vježbe	40	
Pisani radovi		Parcijalni ispit	24	
Ostalo	10	Završni ispit	36	
Ukupno	50			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. M. Đekić i A. Salčinović Fetić: PRAKTIKUM IZ ATOMSKE FIZIKE, Prirodno-matematički fakultet, 2017. 2. url: http://www.pmf.unsa.ba/fizika/images/udzbenici/praktikum_iz_atomske_fizike.pdf 				
Napomene				
Postoji mogućnost proširenja liste vježbi u skladu sa mogućnostima nabavke nove opreme. Student mora kolokvirati sve vježbe predviđene programom				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	NAPREDNI PRAKTIKUM OPŠTE FIZIKE			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY5421	V	OBAVEZNI	4	0+3
Nosilac programa				
Cilji i očekivani ishodi učenja	Laboratorijske vježbe su dizajnirane tako da omogućavaju studentima da primijene stečeno znanje i metode mjerenja koje su predmet izučavanja na kursevima opšte fizike. Istovremeno, kroz rad sa eksperimentalnom opremom studenti dobijaju priliku da se upoznaju sa načinom dizajniranja i konstrukcije eksperimenata koristeći jednostavnu mjernu tehniku i dijelove, od optičkih elemenata do poluprovodničkih komponenti, što bi trebalo rezultirati da i sami studenti steknu dovoljno znanja i vještina da i sami mogu dizajnirati nove eksperimente i opšte fizike.			
Sadržaj predmeta				
Lista eksperimentalnih vježbi				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Interferencija i difrakcija svjetlosti: 2. na jednostrukoj i dvostrukoj zavojnici, 3. na vodenim talasima. 4. Mjerenje ubrzanja Zemljine teže pomoću rotirajuće tečnosti. 5. Mjerenje ubrzanja Zemljine teže pomoću reverzibilnog klatna. 6. Mjerenje Planckove konstante pomoću fotootpornika 7. Ispitivanje strujno-naponskih karakteristika poluprovodničke fotoćelije. 8. Ispitivanje strujno-naponskih karakteristika LED diode 9. Električna provodljivost tankih slojeva. 10. Ispitivanje magnetnih karakteristike grafita. 11. Mehanička crna kutija. 12. Električna crna kutija. 13. Interferencija mikrotalasa. 14. Ispitivanje dijagnetizma tečnosti pomoću laserske svjetlost. 15. Transmisija svjetlosti kroz ćeliju tečnog kristala 				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Laboratorijske vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	35	Kolokviranje	60	
Pisani radovi	15	Završni ispit	40	
Ostalo	5			
Ukupno	100	-		
		Ukupno	100	
Literatura				
Obavezna literatura: Interna skripta				
Napomene				
Svake akademske godine izabrat će se šest eksperimentalnih vježbi koje će studenti tokom semestra biti u obavezi uraditi, kolokvirati i predati izvještaj o radu. Određeni broj vježbi radi se po dva uzastopna termina.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	KVANTNA MEHANIKA II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH6711	VI	OBAVEZNI	7	3+2
Nosilac programa	Prof. dr. Dejan Milošević			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da upozna studente sa primjenama kvantne mehanike, kao i da ih osposobi da samostalno rješavaju zadatke iz ove fundamentalne oblasti teorijske fizike. Formalizam razvijen u okviru predmeta Kvantna mehanika I će se primijeniti na različite probleme atomske i molekularne fizike, teorije rasijanja itd. Ishod učenja je ovladavanje teorijskim znanjem iz primjena kvantne mehanike i sticanje sposobnosti samostalnog rješavanja različitih problema iz primjena kvantne mehanike.			
Sadržaj predmeta				
<p>Aproksimativni metodi u kvantnoj mehanici: stacionarna teorija perturbacije, varijacioni metod, kvaziklasična (WKB) aproksimacija, vremenski zavisna teorija perturbacije. Poluklasična teorija zračenja. Spin: Ključni eksperimenti. Matematički opis spina. Paulijeva jednačina. Kvantna mehanika višečestičnih sistema: Identične čestice. Paulijev princip. Slaterova determinanta. Slaganje ugaonih momenata. Teorija atoma i molekula: Metodi proračuna atomskih sistema. Metod samosaglasnog polja (Hartree-Fockov metod). Thomas-Fermijev metod. Teorija molekula u adijabatskoj aproksimaciji. Teorija rasijanja: Presjek rasijanja. Amplituda rasijanja. Bornova aproksimacija. Metod parcijalnih talasa. Neelastično rasijanje.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	75	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	100	Parcijalni ispit	50	
Pisani radovi		Završni ispit	50	
Ostalo				
Ukupno	175			
		Ukupno	100	
Literatura				
<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. D. Milošević, Kvantna mehanika II, nerecenzirani udžbenik, 2015. (dostupno na e-nastavi) <p>Preporučena:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. L. I. Šif, Kvantna mehanika, Vuk Karadžić, Beograd, 1968. 2. I. Supek, Teorijska fizika i struktura materije, II dio, Školska knjiga, Zagreb, 1977. 3. W. Greiner, Quantum mechanics. An introduction, Springer, Berlin, 1989. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	STATISTIČKA FIZIKA			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH6611	VI	OBAVEZNI	6	3+2
Nosilac programa	Prof. dr. Aner Čerkić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studente uvede u statističku fiziku kroz predavanja i računске vježbe. Ishodi učenja: Usvojiti osnovne pojmove i koncepte ravnotežne statističke fizike. Ovladati matematičkim aparatom klasične statističke fizike. Ovladati matematičkim aparatom kvantne statističke fizike. Upoznati se sa primjenama ravnotežne statističke fizike.			
Sadržaj predmeta				
<p><i>Zadatak i metode statističke fizike</i> Elementi kombinatorike i računa vjerovatnosti. <i>Klasična statistička fizika</i> Mikrostanja i makrostanja sistema. Fazni prostor i fazne trajektorije. Statistički ansambl. Funkcija raspodjele. Liouvilleova jednačina. Gibbsova definicija entropije. Ravnotežni Gibbsovi ansampli. Primjene kanonske raspodjele. <i>Kvantna statistička fizika</i> Matematički aparat kvantne mehanike. Matrica gustoće. Ravnotežni Gibbsovi ansampli. Statistička suma idealnog gasa i kristala. Mie-Grüneisenova jednačina stanja kristala. <i>Idealni gas kvantnih mikroobjekata</i> Fermi-Diracova i Bose-Einsteinova statistika. Boltzmannova raspodjela. Potpuno degenerisani Fermi gas. Degenerisani Fermi gas. Degenerisani Bose gas – Bose-Einsteinova kondenzacija. Slabo degenerisani Bose gas. Slabo degenerisani Fermi gas. <i>Primjena kvantne statističke fizike</i> Fotoni. Fononi. Elektronski gas u metalima.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	75	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	60			
Pisani radovi	10			
Ostalo	5	Parcijalni ispit	50	
Ukupno	150	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
Obavezna literatura: 1. Čerkić, S. Odžak i D. Hadžiahmetović, <i>Statistička fizika</i> , Univerzitetsko izdanje, Sarajevo, 2013. Šira literatura: 1. Đ. Mušicki, <i>Uvod u teorijsku fiziku II - Statistička fizika</i> , Izdavačko informativni centar studenata (ICS), ŠIP Srbija, Beograd, 1975. 2. L. D. Landau, E. M. Lifšic, <i>Teoretičeskaja fizika. Tom V (1): Statističeskaja fizika</i> , Nauka, Moskva, 1976. (ruski, engleski, bosanski) 3. 4. B. S. Milić, S. M. Milošević, Lj. S. Dobrosavljević, <i>Zbirka zadataka iz teorijske fizike: Statistička fizika</i> , Naučna knjiga, Beograd, 1979.				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	SPECIJALNA TEORIJA RELATIVNOSTI			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH6511	VI	OBAVEZNI	5	2+2
Nosilac programa	Prof. dr. Elvedin Hasović			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je da studenti dobiju temeljna znanja o relativističkim pojavama u mehanici, elektrodinamici i optici.</p> <p>Ishodi učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> -razumije osnovne principe teorije relativnosti; -izvodi i primjenjuje Lorentzove transformacije; -razumije i primjenjuje koncept četverovektora; -rješava računске zadatke iz teorije relativnosti. 			
Sadržaj predmeta				
<p>Uvod u teoriju relativnosti. Galilejeve transformacije. Eksperimentalne osnove specijalne teorije relativnosti. Postulati specijalne teorije relativnosti i njihove direktne posljedice. Lorentzove transformacije. Posljedice Lorentzovih transformacija. Kontrakcija dužina i dilatacija vremena. Zakon slaganja brzina. Relativistički Dopplerov efekat. Pojam istovremenosti. Interval i sopstveno vrijeme. Jednačine Lagranža. Relativistička dinamika materijalne tačke. Masa, energija i impuls u teoriji relativnosti. Invarijantnost fizičkih zakona u odnosu na Lorentzove transformacije. Pojam četverovektora. Četverovektorska formulacija teorije relativnosti. Četverovektori položaja, brzine i impulsa. Elektrodinamika teorije relativnosti. Četverovektori struje i potencijala. Jednačina kontinuiteta. Tenzor elektromagnetnog polja. Maksvelove jednačine.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	65	Parcijalni ispit	50	
Ukupno	125	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabilježbe sa predavanja. 2. N. Hasić, <i>Specijalna teorija relativiteta</i>, Svjetlost, Sarajevo, 1983 3. G. Knežević, <i>Zbirka zadataka iz specijalne teorije relativnosti</i>, Sarajevo : Prirodno-matematički fakultet, 2003 4. R. Resnick, <i>Introduction to Special Relativity</i>, John Wiley & Sons NY, 1968. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKA ČVRSTOG STANJA II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCM6511	Šesti (VI)	OBAVEZNI	5	2+2
Nosilac programa	Prof. dr. Sulejmanović Suada			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je upoznavanje sa složenim problemima i konceptima fizike čvrstog stanja, te demonstracija kako fizika čvrstog stanja objašnjava osnovna svojstva tvari: optička, transportna, magnetna, termodinamička.</p> <p>Nakon odslušanog predmeta student bi trebalo da razumije kako se periodična struktura kristala reflektira na elektronsku strukturu tijela, te opisati elektronsku strukturu (osnovno stanje i spektar pobuđenja) metala i izolatora, odnos između elektronske strukture kristala i njihovih dielektričnih, magnetnih i supravodljivih svojstava, koristiti neke standardne modele za proračun polarizacije, magnetizacije i supravodljivosti u čvrstom stanju.</p>			
Sadržaj predmeta				
<p>Metali: model slobodnih elektrona. Elektroni u periodičnom potencijalu. Blochov teorem. Kronig-Penneyev model. Aproksimacija jako vezanih elektrona. Aproksimacija slabo vezanih elektrona. Energetski gap i difrakcioni fenomeni. Brillouinova zona jednodimenzionalne i dvodimenzionalne rešetke. Brillouinova zona bcc i fcc rešetke. Fermi površ i Brillouinova zona. Sheme proširene, reducirane i ponovljene zone. Kretanje elektrona u periodičnom polju kristala – efektivna masa. Popunjavanje zona elektronima – vodljiva i valentna vrpca kod izolatora, poluprovodnika, provodnika. Transportna svojstva metala. Klasična i kvantna teorija.</p> <p>Poluprovodnici: vlastiti i primjesni. Fermijev nivo kod poluprovodnika, koncentracija nosilaca i pokretljivost. Koncentracija elektrona i šupljina u stanju termodinamičke ravnoteže. Injektiranje nosilaca u poluprovodnik. Svojstva p-n spoja. Dielektrična svojstva tvari. Deformacijska polarizabilnost. Elektronska polarizabilnost. Jonska polarizabilnost. Orijentacijska polarizabilnost.</p> <p>Magnetne osobine čvrstih tijela: dijamagnetizam, paramagnetizam, feromagnetizam. Krivulja magnetizacije –histereza. Magnetne osobine atoma. Utjecaj temperature na magnetne osobine. Magnetna anizotropija kristala. Magnetostruktura. Domenska struktura feromagnetika.</p> <p>Supravodljivost. Energetski gap. Meissnerov efekat. Teorija supravodljivosti. Londonove jednačine. Supravodiči tipa II. Josephsonov efekat.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	35	Zadaće	10	
Pisani radovi	15	Parcijalni ispit	50	
Konsultacije	15	Završni ispit	40	
Ukupno	125	Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. M.Pirić: Osnove kvantne mehanike, statističke fizike i fizike čvrstog stanja, Univerzitetska knjiga, Sarajevo 2007. 2. Ch. Kittel: Uvod u fiziku čvrstog stanja, Savremena administracija, Beograd, 1970. 3. V. Knapp, P. Colić: Uvod u električna i magnetna svojstva materijala, Školska knjiga Zagreb, 1990. 4. H. Ibach, H. Lüth: Solid-State Physics An introduction to Principle of Material Science, Springer, 2009 				
Napomene				
Parcijalni ispit – 9. sedmica nastave.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	HISTORIJA FIZIKE			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PHY6311	VI	OBAVEZNI	3	2+0
Nosilac programa	Prof. dr. Mustafa Busuladžić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da se studenti upoznaju sa nastankom i razvojem osnovnih ideja u fizici i srodnim prirodnim naukama.			
	Ishodi učenja: - razumijeva i objašnjava kako su tokom historije razvijani osnovni principi i zakoni fizike.			
Sadržaj predmeta				
<p>Drevne civilizacije i njihov doprinos nauci (5000-600 p.n.e.). Babilon. Egipat. Fenikija. India. Kina i Daleki istok. Antička Grčka. Matematika, fizika i astronomija u antičkoj Grčkoj. Izvođenje eksperimenata. Škole u staroj Grčkoj. Tales. Anaksimander. Pitagora. Eudokso. Aristotel. Anaksagora. Empedokle. Demokrit. Matematika, fizika i astronomija u Aleksandriji. Euklid. Arhimed. Heron. Diofant. Aristarh sa Samosa. Eratosten. Hiparh. Ptolomej. Nauka u Ranom srednjem vijeku. Al-Hazen. Al-Kwarizmi. Al-Biruni. Avicenna. Roger Bacon. Maricurt. Occam. Buridan. Osnove kinematike (Merton College, 14. stoljeće).</p> <p>Počeci moderne nauke (15. i 16. stoljeće). Kopernik. Obnova heliocentričnog sistema. Brahe. Bruno. Mehanika, hidrostatika, optika i magnetizam. Stevin. Del Monte. Tartaglia. Della Porta. Maurolico. Gilbert. Nastanak nove fizike (17. stoljeće). Galilei. Kepler. Descartes. Leibniz. Huygens. Newton. Newtonovi zakoni kretanja i zakon gravitacije. Razvoj optike u 17. stoljeću.</p> <p>Razvoj mehanike u 18. i 19. stoljeću. Nastanak analitičke mehanike. Euler. J. Bernoulli. D'Alembert. Lagrange. Hamilton. Nebeska mehanika. Laplace. Optika u 18. i 19. stoljeću. Valna priroda svjetlosti. Young. Fresnel. Atomska struktura tvari. Avogadrov zakon. Energija i zakoni termodinamike. Carnot. Mayer. Joule. Lord Kelvin. Helmholtz. Clausius. Boltzmann. Nauka o elektricitetu. Franklin. Coulomb. Električna struja. Galvani. Volta. Razvoj elektrokemije. Elektromagnetizam. Ørsted. Ampère. Ohm. Faraday. Lentz. Hertz. EM indukcija. Maxwellova elektrodinamika. EM valovi.</p> <p>Michelson-Morleyjev eksperiment. Lorentzove transformacije. Einstein. Teorija relativiteta. Suvremena fizika. Atomska i nuklearna fizika. Otkriće X-zraka. Radioaktivnost. Otkriće elektrona. Struktura atoma. Rutherford. Otkriće drugih subatomske čestice. Nastanak kvantne fizike. Bohr. Planck. Heisenberg. Relacija neodređenosti. De Broglie. Pauli. Schrödinger. Dirac. Fermi. Astrofizika. Druga dostignuća suvremene fizike.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	30	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	20	Parcijalni ispit	50	
Ukupno	50	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabilješke sa predavanja. 2. J. Jeans, The growth of physical science, reprint of first ed., Cambridge University Press, Cambridge, 2009. 3. I. Supek, Povijest fizike, treće izdanje, Školska knjiga, Zagreb, 2004. 4. Z. Faj, Pregled povijesti fizike, drugo izdanje, Sveučilište JJ Strossmayer, Osijek, 1999. 5. Ž. Dadić, Povijest ideja i metoda u matematici i fizici, prvo izdanje, Školska knjiga, Zagreb, 1992. 6. Muhamed Busuladžić, Historija fizike I, prvo izdanje, PMF, Sarajevo, 2008. 				
Napomene				
Kontinuirana provjera znanja se provodi kroz parcijalne pismene ispite. Završni ispit može biti i usmeni. Student je položio kompletan ispit, ako na svim urađenim testovima ima minimalno 55% bodova od ukupnog broja bodova.				

IV GODINA
(VII i VIII semestar)

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	KOMPJUTACIONA FIZIKA I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCS8611	VII	OBAVEZNI	6	2+2
Nosilac programa	Prof. dr. Senad Odžak			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da se studenti upoznaju sa osnovama programiranja u višim programskim jezicima (Fortran, C i/ili drugi), te osposobe za primjenu računara u rješavanju jednostavnijih fizikalnih problema. Očekuje se da studenti uspješno usvoje sadržaj predmeta i da stečena znanja uspješno primjenjuju u daljem akademskom obrazovanju i naučnoistraživačkom radu.			
Sadržaj predmeta				
Računar u fizici. Informacija u fizici. Operacioni sistemi. Programiranje u fizici. Komparativni pregled viših programskih jezika (Fortran, C i/ili drugi).				
Opterećenje studenta (sati)			Provjera znanja i ocjenjivanje	
Predavanja i vježbe	75	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	70	Parcijalni ispiti (zadaci)	60	
Pisani radovi	0	Završni ispit (teorija)	40	
Ostalo	5			
Ukupno	150			
		Ukupno	100	
Literatura				
1. Bilješke sa predavanja 2. L. Nyhoff, L. Sanford, FORTRAN 77 for Engineers and Scientists with an Introduction to Fortran 90 (4th ed.), 1995. 3. Brian W. Kernighan, Denis M. Ritchie, Programski jezik C, Savremena administracija, Beograd, 1989.				
Napomene				
Uspješno okončanje ispita podrazumijeva dostizanje minimalno 55% ukupnog broja bodova za svaki navedeni oblik provjere znanja. Parcijalni ispiti podrazumijevaju rješavanje fizikalnih problema korištenjem računara, dok se završni ispit polaže pismenim putem.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	ELEKTRONIKA I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PAP8611	Sedmi (VII)	OBAVEZNI	5	2+2
Nosilac programa	Doc. Dr. Edvin Škaljo			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj i zadatak predmeta je da studente postepeno kroz predavanja i laboratorijske vježbe, praktične upute i rad upozna sa elektronskim elementima i kolima u cilju njihove pripreme za budući rad kao profesora i/ili istraživača.			
Sadržaj predmeta				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Linearna električna kola – pregled 2. Idealni pojačavači 3. Poluprovodničke diode 4. Bipolarni tranzistor 5. Tranzistori sa efektom polja 6. Višestruki pojačavači, energetska elektronika 7. Povratna sprega 				
Opterećenje studenta (sati)			Provjera znanja i ocjenjivanje	
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	50	Parcijalni ispiti	40	
Pisani radovi	10	Vježbe, praktična iskustva	15	
Ostalo	5	Aktivnosti studenta	5	
Ukupno	125	Završni ispit	40	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. „Osnovi elektronike“, Aljo Mujčić, Edin Mujčić, Nermin Suljnović, Tuzla 2015; 2. D. Milatović: Osnove elektronike, Svjetlost, Sarajevo 1995 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	EKSPERIMENTALNE METODE U MODERNOJ FIZICI			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCM7211	VII	OBAVEZNI	2	2+0
Nosilac programa	Nosilac programa			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je da studente upozna sa eksperimentalnim metodama u modernoj fizici</p> <p>Ishodi učenja:</p> <p>Poznaje mjernie tehnike u fizici</p> <p>Poznaje dijagnostičkie tehnike u fizici</p> <p>Osposobljen je za procjenu izbora mjernih i dijagnostičkih tehnika u konkretnom problemu</p>			
Sadržaj predmeta				
<p>Sadržaj predmeta; Opterećenje studenta se računa po formuli ECTS x 25; Bodovanje se navodi za svaki predmet posebno; Žutom bojom su označeni dijelovi koje popunjava svaki nastavnik posebno; UVOD- Pregled i značaj eksperimentalnih metoda u modernoj fizici. MIKROSKOPIJSKE METODE- Optički mikroskop i njegova ograničenja. Elektronski mikroskop. Istorijski uvod i građa. Vrste elektronskog mikroskopa. Interakcija elektrona sa uzorkom. PRETRAŽNA SONDNA MIKROSKOPIJA- Mikroskopija atomskim silama (AFM). Istorijat i građa. Princip rada. Prednosti i mane AFM-a. SPEKTROSKOPIJA- Značaj spektroskopije. Podjela spektroskopije prema objektima istraživanja i prirodi zračenja. Građa spektroskopa. Atomska i molekularna spektroskopija. METODE TERMALNE ANALIZE- Značaj i podjela. Diferencijalna termalna analiza. Diferencijalna skenirajuća kalorimetrija. Termogravimetrija. RENDGENSKE METODE. Dobivanje X- zraka. Rentgenska difrakcija. Mikroskop sa X-zracima. Kompjuterizirana tomografija (CT). KRIOGENIKA- Značaj niskih temperatura u fizici. Otkriće supravodljivosti i suprafluidnosti. Postizanje niskih temperatura.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	30	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	15	Parcijalni ispit	20	
Pisani radovi	5	Seminarski rad	30	
Ostalo		Projekat	20	
Ukupno	50	Završni ispit	30	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> M. Furić "Moderne eksperimentalne metode, tehnike i mjerenja u fizici", Školska knjiga Zagreb S. Lukić-Petrović, F. Skuban, D. Petrović, G. Štrbac, I. Gut "Eksperimentalne tehnike karakterizacije materijala" 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	VIŠI FIZIKALNI PRAKTIKUM I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCM7311	VII	OBAVEZNI	3	0+3
Nosilac programa	Prof. dr. Sulejmanović Suada			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je proširiti temeljna znanja i koncepte iz područja moderne fizike i osposobiti studente za samostalnu organizaciju i izvođenje laboratorijskih vježbi uz nadzor.</p> <p>Nakon uspješnog završetka predmeta studenti će moći demonstrirati i objasniti određene pokuse iz moderne fizike, koristiti računalo u interpretaciji rezultata, crtanju grafova i statističkoj obradi podataka.</p>			
Sadržaj predmeta				
Proučavanje kristalnih struktura. Franck-Hertzov eksperiment. Termoelektronska emisija. Neka fizikalna svojstva poluprovodnika. Termoelektrične pojave u poluprovodnicima. Nuklearna magnetna rezonancija.				
Opterećenje studenta (sati)			Provjera znanja i ocjenjivanje	
Laboratorijske vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	15	Zadaće	30	
Pisani radovi	10	Parcijalni ispit	30	
Konsultacije	5	Završni ispit	40	
Ukupno	75	Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uputstva za vježbe iz Višeg fizikalnog praktikuma I, nerecenzirana interna skripta 2. Ch. Kittel: Uvod u fiziku čvrstog stanja, Savremena administracija, Beograd, 1970. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	KOMPJUTACIONA FIZIKA II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCS8611	VIII	OBAVEZNI	6	2+2
Nosilac programa	Prof. dr. Senad Odžak			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da se studenti upoznaju sa osnovnim numeričkim metodama teorijske fizike i osposobe za primjenu računara u modeliranju fizikalnih sistema i procesa. Očekuje se da studenti uspješno usvoje sadržaj predmeta i da stečena znanja uspješno primjenjuju u daljem akademskom obrazovanju i naučnoistraživačkom radu.			
Sadržaj predmeta				
Numeričko rješavanje transcendentnih jednačbi. Interpolacija. Numeričko diferenciranje. Numeričko integriranje. Numerički aspekti običnih diferencijalnih jednačbi. Diferencijalne jednačine višeg reda. Numerov metod. Metode linearne algebre. Rekurzivni i iteracioni algoritmi.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	75	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	70	Parcijalni ispiti (zadaci)	60	
Pisani radovi	0	Završni ispit (teorija)	40	
Ostalo	5			
Ukupno	150			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bilješke sa predavanja 2. R. H. Landau, M. J. Páez Mejiá, Computational Physics, Problem Solving with Computers, John Wiley & Sons, 1997. 3. Paul L. de Vries, A First Course in Computational Physics, John Wiley & Sons, New York 1993 4. M. Hjorth-Jensen, Computational Physics, University of Oslo, 2007. 				
Napomene				
Uspješno okončanje ispita podrazumijeva dostizanje minimalno 55% ukupnog broja bodova za svaki navedeni oblik provjere znanja. Parcijalni ispiti podrazumijevaju rješavanje fizikalnih problema korištenjem računara. Završni ispit se polaže putem pismene provjere znanja.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	ELEKTRONIKA II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PAP8611	VIII	OBAVEZNI	6	2+2
Nosilac programa	Doc. Dr. Edvin Škaljo			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj i zadatak predmeta je da studente kroz predavanja i laboratorijske vježbe, praktične upute i rad upozna sa naprednim elektronskim elementima i kolima u cilju njihove pripreme za budući rad kao profesora i/ili istraživača.			
Sadržaj predmeta				
Boolova algebra; logička kola i njihove aplikacije; memorije; brojači, registri i sistemi snimanja; multivibratorska kola, analogno digitalni i digitalno analogni pretvarači; optoelektronika: Internet stvari;.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	50	Parcijalni ispiti	40	
Pisani radovi	10	Vježbe, praktična iskustva	15	
Ostalo	5	Aktivnosti studenta	5	
Ukupno	125	Završni ispit	40	
		Ukupno	100	
Literatura				
1. „Osnovi elektronike“, Aljo Mujčić, Edin Mujčić, Nermin Suljnović, Tuzla 2015; 2. D. Milatović: Osnove elektronike, Svjetlost, Sarajevo 1995				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	RAZVOJ MODERNE TEORIJSKE FIZIKE			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH8311	VIII	OBAVEZNI	3	2+0
Nosilac programa	Prof. dr. Elvedin Hasović			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je da na fenomenološkom nivou upozna studente sa oblastima teorijske fizike koje su se razvijale u drugoj polovini dvadesetog stoljeća kao što su fizika elementarnih čestica, astrofizika i kosmologija.</p> <p>Ishodi učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> -poznaje klasifikaciju elementarnih čestica; -razumije mehanizam stvaranja vezanih stanja elementarnih čestica; -poznaje i razumije osnovne stadije u životnom ciklusu zvijezda; 			
Sadržaj predmeta				
<p>Kratki istorijat razvoja fizike čestica, astrofizike i kosmologije. Foton, mezoni, antičestice, neutrino, strane čestice, fundamentalne sile u prirodi. Kvarkovski modeli, Standardni model elementarnih čestica. Slabe interakcije, raspadi čestica i zakoni o sačuvanju. Simetrije i zakoni očuvanja. Narušenje CP simetrije, TCP teorem. Savremeni eksperimenti u fizici elementarnih čestica. Princip ekvivalencije i opća teorija relativnosti, eksperimentalne potvrde opće teorije relativnosti. Izvori energije u zvijezdama, nukleosinteza, transport energije u zvijezdama. Bijeli patuljci, neutronske zvijezde, crne rupe. Širenje svemira, Hubbleov zakon, teorija velikog praska, kozmičko pozadinsko zračenje.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	30	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	45	Parcijalni ispit	50	
Ukupno	75	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabilješke sa predavanja. 2. F. Close, <i>Svemirska lukovica : kvarkovi i priroda svemira</i>, Zagreb : Školska knjiga, 1997. 3. K. Krane, <i>Modern Physics</i> 2nd ed., John Wiley and Sons, NY, 1996. 4. W. Carroll, D. A. Ostlie, <i>An Introduction to Modern Astrophysics</i> 2nd ed. , Benjamin Cummings, Upper Saddle River, NJ, 2006. 5. D. J. Griffiths, <i>Introduction to Elementary Particles</i>, John Willey and Sons, NY, 1987. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	VIŠI FIZIKALNI PRAKTIKUM II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCM8311	VIII	OBAVEZNI	3	0+3
Nosilac programa	Prof. dr. Sulejmanović Suada			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je dodatno proširiti temeljna znanja i koncepte iz područja moderne fizike i osposobiti studente za samostalnu organizaciju i izvođenje laboratorijskih vježbi uz nadzor.</p> <p>Nakon uspješnog završetka predmeta studenti će moći demonstrirati i objasniti određene pokuse iz moderne fizike, koristiti računalo u interpretaciji rezultata, crtanju grafova i statističkoj obradi podataka, bit će u stanju samostalno organizirati laboratorijsku vježbu i usvojiti pravila sigurnog ponašanja za rad u laboratoriju.</p>			
Sadržaj predmeta				
<p>Atomski spektri. Magnetska susceptibilnost čvrstih tvari i tekućina. Hallov efekt u metalima. Mjerenje dielektrične konstante leda. Fotoelektrični efekt.</p>				
Opterećenje studenta (sati)			Provjera znanja i ocjenjivanje	
Laboratorijske vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	15	Zadaće	30	
Pisani radovi	10	Parcijalni ispit	30	
Konsultacije	5	Završni ispit	40	
Ukupno	75	Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uputstva za vježbe iz Višeg fizikalnog praktikuma II, nerecenzirana interna skripta 2. Ch. Kittel: Uvod u fiziku čvrstog stanja, Savremena administracija, Beograd, 1970. 3. H. Ibach, H. Lüth: Solid-State Physics An introduction to Principle of Material Science, Springer, 2009. 				
Napomene				

IZBORNI PREDMETI MOGUĆI NA PRVOJ GODINI

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	UVOD U RAČUNARE ZA FIZIČARE I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCS1311	I	IZBORNI	3	0+3
Nosilac programa	Prof. dr. Senad Odžak			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studente postepeno uvede u praktično korištenje računara, kroz savladavanje osnovnih programa MS Office-a. Očekuje se da studenti uspješno usvoje sadržaj predmeta, polože ispit i da su u stanju da koriste navedene programe.			
Sadržaj predmeta				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvodne teme: Internet i elektronska pošta. 2. Uvod u MS Office. 3. MS Word – Izrada, otvaranje i spremanje dokumenata. 4. MS Word – Unošenje i uređivanje teksta. 5. MS Word – Oblikovanje teksta, odlomaka i naslova. Oblikovanje dokumenta. 6. MS Word – Teme i predlošci. Provjera pravopisa i gramatike. 7. MS Word – Ispisivanje Word dokumenta. Planiranje pomoću skica. 8. Parcijalni ispit. 9. MS Excel – Izrada radnih listova i kretanje kroz njih. 10. MS Excel – Dodavanje podataka u radni list. Premještanje podataka u radnom listu. 11. MS Excel – Rad sa radnim listovima i radnim knjigama. 12. MS Excel – Oblikovanje ćelija. Pregledavanje i ispisivanje radnih listova. 13. MS Excel – Zadavanje osnovnih formula. 14. MS Excel – Tablice i grafikoni. 15. MS Excel – Numerička integracija podataka u Excelu. 				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	20	Parcijalni ispit	50	
Pisani radovi	0	Završni ispit	50	
Ostalo	10			
Ukupno	75			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bilješke sa auditornih vježbi 2. C. Grover, M. MacDonald, E. A. V. Vander Veer, Office 2007 kompletan priručnik, 2008. 3. J. Preppernau, J. Lambert, C.Frye, Microsoft Office 2010 Korak po korak, 2010. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	VJEŠTINA KOMUNICIRANJA ZA FIZIČARE			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PED1311	I	IZBORNI	3	2+1
Nosilac programa	Prof. dr. Vanes Mešić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta sastoji se u razvijanju vještine komuniciranja kod studenata fizike. Ishodi učenja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opisuju prirodu znanja prirodnih nauka, kao i temeljne karakteristike naučno-istraživačkog procesa. 2. Pripremaju i izvode efektivne usmene prezentacije. 3. Kreiraju kvalitetne pisane materijale. 			
Sadržaj predmeta				
<p>Koncept komunikacije. Priroda znanja prirodnih nauka. Temeljne karakteristike naučno-istraživačkog procesa u prirodnim naukama. Osnove akademskog pisanja – dio I (Analiza karakteristika ciljne grupe. Identificiranje izvora informacija). Osnove akademskog pisanja – dio II (Analiza relevantne literature. Utvrđivanje okvirne strukture teksta). Osnove akademskog pisanja – dio III (Pisanje različitih poglavlja teksta. Citiranje literature). Prezentacijske vještine – dio I (Sadržaj prezentacije. Struktura prezentacije). Prezentacijske vještine – dio II (Značaj vizualizacije). Prezentacijske vještine dio III (Postupak prezentiranja). Pisanje e-mail poruka. Pisanje poslovnog pisma. Pisanje prijave na konkurs za posao. Popularizacija prirodnih nauka u mas-medijima.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	10	Usmena prezentacija	30	
Pisani radovi	15	Seminarski rad	30	
Ostalo	5	Parcijalni ispiti	20	
Ukupno	75	Završni ispit	20	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Čengić, M. (2005). Vještina pisanja. Sarajevo: DES. 2. Alley, M. (2013). The Craft of Scientific Presentations. New York: Springer. 3. Alley, M. (2018). The Craft of Scientific Writing. New York: Springer. 4. Lannon, J. M., & Gurak, L.J. (2017). Technical Communication. Boston: Pearson. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	UVOD U RAČUNARE ZA FIZIČARE II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCS2211	II	IZBORNI	2	0+2
Nosilac programa	Prof. dr. Senad Odžak			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studente kroz auditorne vježbe osposobi za izvršavanje različitih proračuna u softverskom paketu Mathematica. Očekuje se da studenti uspješno usvoje sadržaj predmeta i da stečena znanja uspješno primjenjuju u daljem akademskom obrazovanju i/ili naučnom radu.			
Sadržaj predmeta				
Uvod u programski paket Mathematica. Manipulacije sa brojevima. Manipulacije sa simboličkim izrazima. Uslovi i njihova upotreba. Rješavanje jednačina, nejednačina i sistema. Manipulacije sa listama, vektorima i matricama. Grafički prikaz funkcija. Primjeri iz fizike. Uvod u proceduralno programiranje. Osnovni numerički proračuni. Eksport i import podataka. Primjeri iz fizike.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	30	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	15	Parcijalni ispit	50	
Pisani radovi	0	Završni ispit	50	
Ostalo	5			
Ukupno	50			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bilješke sa predavanja 2. Ž. Jurić, Interaktivna računanja u programskom paketu Mathematica, skripta, PMF, Sarajevo, 2006. 3. S. Wolfram, The Mathematica Book, Cambridge University Press, Cambridge, 2003. 				
Napomene				
Uspješno okončanje ispita podrazumijeva dostizanje minimalno 55% ukupnog broja bodova za svaki navedeni oblik provjere znanja.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)	Prvi ciklus		
	Naziv studijskog programa	Fizika		
Naziv predmeta	ENGLESKI JEZIK			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
POT2221	II	IZBORNI	2	2+0
Nosilac programa				
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj nastave engleskog jezika je da studenti steknu aktivno znanje jezika kako bi bili u stanju da komuniciraju sa svojim kolegama iz inostranstva; da se osposobe da koriste stručnu literaturu kako bi mogli pratiti razvoj svoje struke i, da zahvaljujući poznavanju jezika mogu da učestvuju u zbivanjima u svijetu uopće.</p> <p>Nakon završetka modula, studenti će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Steći aktivno znanje engleskog jezika; - Biti osposobljeni za komunikaciju sa kolegama iz inostranstva; - Biti osposobljeni za praćenje stručne literature; - Biti osposobljeni za praćenje globalnih zbivanja u svijetu. 			
Sadržaj predmeta				
<p>- Glasovni sistem engleskog jezika. Značaj i razlikovanje minimalnih parova. Vježbe izgovora. Engleska abeceda. Vježbe spelovanja. Present glagola "to be".</p> <p>- Lične zamjenice. Imenice. Jednina i množina. Brojive i nebrojive imenice. Određeni i neodređeni član. Tipične fraze. Pokazne zamjenice. Brojevi.</p> <p>- Konstrukcije "there is...", "there are...". Izražavanje statičkih prostornih odnosa. Negacija. Razlika "some-any-no". Imperativ. Trajni present. Tvorba i upotreba,</p> <p>- Pridjevi: vrste i poređenje. Particip prezenta u pridjevskoj upotrebi. Nepravilno poređenje. Zamjenice. Imena dana i mjeseci. Tvorba novih riječi. Derivacija. Porodice riječi. Mjerenje i mjerne jedinice. Obični present. Razlika u upotrebi između običnog i trajnog prezenta. Prošlo vrijeme pravilnih i nepravilnih glagola. Modalni glagoli: sadašnje i prošlo vrijeme.</p> <p>- Buduće vrijeme. Načini izražavanja budućnosti. Revizija glagolskih vremena, Priloški izrazi tipični za pojedina vremena. Perfektivna vremena. Opšte karakteristike tvorbe. Present perfekt. Prošlo perfektivno vrijeme. Razlike u upotrebi prošlih vremena. Pasiv: tvorba i upotreba. Pogodbene rečenice: I, II i III tip.</p> <p>- Bezlični glagolski oblici. Infinitiv. Prošli i sadašnji particip. Gerund.</p> <p>- Zavisno složene rečenice: vrste i tipični veznici. Mogućnost sažimanja. Direktni i indirektni govor. Slaganje vremena. Struktura teksta: hronološki i logički odnosi. Međurečenični veznici.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	30	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	20	Testovi tokom kursa	50	
Ukupno	50	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
1. H. F. Brookes, H. Ross: "English as a foreign language for science students", Heinmann Educational Books, London (I i II dio)				
Napomene				

IZBORNI PREDMETI NA VI, VII I VIII SEMESTRU

TEORIJSKA FIZIKA

EKSPERIMENTALNA FIZIKA

MEDICINSKA RADIJACIJSKA FIZIKA

FIZIKA U OBRAZOVANJU

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	OSNOVE LASERSKE FIZIKE			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH6411	VI	IZBORNI	4	2+1
Nosilac programa	Prof. dr. Dejan Milošević			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da upozna studente sa osnovnim pojmovima laserske fizike. Ishod učenja je ovladavanje znanjem iz osnova laserske fizike.			
Sadržaj predmeta				
Interakcija laserskog zračenja sa materijom. Stvaranje inverzne naseljenosti. Optički rezonatori. Nепrekidni i nestacionarni režim rada lasera. Vrste lasera. Primjena lasera.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	50	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	50	Parcijalni ispit	50	
Pisani radovi		Završni ispit	50	
Ostalo				
Ukupno	100			
		Ukupno	100	
Literatura				
Obavezna:				
1. D. Milošević, Osnove lasera (sa zbirkom riješenih zadataka), neregizirana skripta, 1996. (dostupno na e-nastavi)				
Preporučena:				
1. V. Henč-Bartolić, L. Bistričić, Predavanja i auditorne vježbe iz fizike lasera, Element, Zagreb, 2001.				
2. D. Milatović, Optoelektronika, Svjetlost, Sarajevo, 1987.				
3. N. Konjević, Uvod u kvantnu elektroniku, laseri, Naučna knjiga, Beograd, 1981.				
4. S. Lugomer, M. Stipančić, Laser – fizikalne osnove, konstrukcija i primjene, Svjetlost, Sarajevo, 1977.				
5. W. T. Silfvast, Laser Fundamentals, Cambridge University Press, Cambridge, 1996.				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	OSNOVE TEORIJE HAOSA			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH6421	VI	IZBORNI	4	2+1
Nosilac programa	Prof. dr. Aner Čerkić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da upozna studente sa osnovnim pojmovima teorije determinističkog haosa. Ishodi učenja: Usvojiti osnovne pojmove i koncepte teorije determinističkog haosa. Ovladati matematičkim aparatom teorije determinističkog haosa. Upoznati se sa primjenom teorije determinističkog haosa na realne fizikalne sisteme.			
Sadržaj predmeta				
<p><i>Kvalitativna dinamika</i> <i>Vektorska polja kao dinamički sistemi</i> Neke definicije vektorskih polja i njihovih integralnih krivih. Položaji ravnoteže i linearizacija vektorskih polja. Stabilnost položaja ravnoteže. Kritične tačke Hamiltonijanskih vektorskih polja. Stabilnost i nestabilnost žiroskopa. <i>Dugoročno ponašanje dinamičkih tokova i zavisnost od vanjskih parametara</i> Tokovi u faznom prostoru. Opštiji kriteriji za stabilnost. Atraktori. Poincareovo preslikavanje. Bifurkacije tokova u kritičnim tačkama. Bifurkacije periodičnih orbita. <i>Deterministički haos</i> Iterativna preslikavanja u jednoj dimenziji. Kvalitativne definicije determinističkog haosa. Primjer: Logistička jednačina. <i>Kvantitativni iskazi o determinističkom haosu</i> Putevi ka determinističkom haosu. Liapunovljevi karakteristični eksponenti. Čudni atraktori. <i>Haotična kretanja nebeskih tijela</i> Rotaciona dinamika planetarnih satelita. Orbitalna dinamika asteroida sa haotičnim ponašanjem.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	40			
Pisani radovi	10			
Ostalo	5	Parcijalni ispit	50	
Ukupno	100	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
Obavezna literatura: 1. F. Scheck, <i>Mechanics - From Newton's Laws to Deterministic Chaos</i> , Springer-Verlag, Berlin, 2005.				
Šira literatura: 1. S. Nettel, <i>Wave physics. Oscillations – Solitons – Chaos</i> , Springer, Berlin, 1997. 2. P. Davies (editor), <i>The New Physics</i> , University Press, Cambridge, 1989. 3. H. J. Korsch, H.-J. Jodl, <i>Chaos. A program collection for the PC</i> , Springer, Berlin, drugo izdanje, 1998. 4. M. R. Belić, <i>Deterministički haos</i> , Sveske fizičkih nauka, III (3), Beograd, 1990.				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	VIŠI KURS OPTIKE			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH6431	VI	IZBORNI	4	2+1
Nosilac programa	Prof. dr. Azra Gazibegović - Busuladžić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je produbljivanje znanja koje su studenti stekli u toku opšteg kursa optike. Nakon savladavanja gradiva student razumije i u zadacima koristi vezu između elektromagnetizma i optike, Fresnelove formule, matričnu formulaciju geometrijske optike; opisuje interferenciju svjetlosti iz realnih izvora i višestrukih zraka i propagaciju svjetlosti kroz anizotropne sredina uz primjene.			
Sadržaj predmeta				
<p>Elektromagnetni valovi: osobine, superpozicija talasa, polarizacija. Usrednjavanje. Gustoća fluksa energije i impulsa. Pritisak svjetlosti. Fotometrija.</p> <p>Nemonohromatsko i nasumično zračenje. Spektralna kompozicija funkcija. Širina spektralne linije. Koherencija. Valni paketi. Opravdanost aproksimacije ravnog vala.</p> <p>Propagacija svjetlosti kroz dielektrike. Fresnelove formule. Totalna unutrašnja refleksija. Odbijanje od površine provodljivog medija.</p> <p>Aproksimacija geometrijske optike, Ajkonalna jednačina. Optički sistemi. Matrični pristup. Dobijanje slike. Optičke aberacije. Optički instrumenti.</p> <p>Interferencija dijeljenjem amplitude. Vidljivost interferencionog obrasca. Michelsonov interferometar. Mach-Zehnder, Twyman-Green interferometar. Jaminov refraktometar.</p> <p>Interferencija dijeljenjem fronte. Interferencija za nemonohromatske izvore. Izvori konačnih dimenzija. Koherentni ugao, koherentna širina. Stelarni interferometri. Interferencija višestrukih zraka. Fabry-Perot interferometar. Tanki listići.</p> <p>Difrakcija. Metod Fresnelovih zona. Kirchhoffova aproksimacija. Fraunhoferova difrakcija. Fresnelova difrakcija.</p> <p>Propagacija svjetlosti kroz anizotropne medije. Dvolomnost. Polihroizam. Polaroidi. Pločice četvrtvalne dužine, polu-valne dužine.</p> <p>Rasijanje svjetlosti.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	45	Parcijalni ispit	40	
Pisani radovi	10	Seminarski rad	20	
Ukupno	100	Završni ispit	40	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> N. Matvejev, <i>Optika</i>, Mir Publisher, Moscow 1988. Nastavni materijali sa e-nastave <p>Dodatna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> E. Hecht, <i>Optics</i>, Addison-Wesley, San Francisco 2002. M. Born, E. Wolf, <i>Principles of optics</i>, 7th edition, Pergamon, Oxford 1999. 				
Napomene				
Student mora osvojiti minimalno 22 boda na parcijalnim ispitima da bi imao pravo izaći na završni ispit. Da bi student uspješno položio, na završnom ispitu mora osvojiti minimalno 22 boda, a ukupan zbir bodova mora biti minimalno 55.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	ELEKTRIČNA MJERENJA NEELEKTRIČNIH VELIČINA			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCM6411	VI	IZBORNI	4	2+1
Nosilac programa	Doc. dr. Edvin Škaljo			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da studenti ovladaju vještinama pretvaranja neelektričnih veličina u električne veličine, u cilju obrade dobivene informacije, njenog prijenosa do željene destinacije i korištenja ili pohranjivanja.			
Sadržaj predmeta				
Analogija mehaničkih i električnih sistema i veličina. Senzori. Mjerenje temperature, pritiska i brzine, te pretvaranje izmjenjenih vrijednosti u električne veličine. Mjerenje i pretvaranje ostalih veličina kao što je vlažnost, gustoća, koncentracije željenih i neželjenih primjesa. Uvod u osnovne postavke prijenosa informacije od senzora u obliku električnog ili optičkog signala, te uvod u prijenos informacija putem Interneta.				
Opterećenje studenta (sati)			Provjera znanja i ocjenjivanje	
Predavanja i vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	30	Parcijalni ispit	40	
Pisani radovi	10	Seminarski rad	20	
Ostalo	15	Aktivnost studenata	10	
Ukupno	100	Završni ispit	30	
		Ukupno	100	
Literatura				
1. Senzori i merenja / Mladen Popović 316696 2. Fizičko-tehnička merenja: merenje neelektričnih veličina električnim putem / Dragan Stanković 1975557 3. Osnove automatike. Dio 1, Mjerenja neelektričnih veličina / Florijan Rajić 152834				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	ATOMSKA I MOLEKULARNA FIZIKA			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH7511	VII	IZBORNI	5	3+1
Nosilac programa	Prof. dr. Aner Čerkić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da upozna studente sa pojmovima i matematičkim aparatom koji se koristi u atomskoj i molekularnoj fizici. Ishodi učenja: Upoznati se sa eksperimentalnim i teorijskim osnovama atomske i molekularne fizike. Ovladati matematičkim aparatom atomske i molekularne fizike. Upoznati se sa praktičnim primjenama atomske i molekularne fizike.			
Sadržaj predmeta				
Uklanjanje orbitalne degeneracije u spektrima alkalnih atoma. Orbitalni i spinski magnetizam, fina struktura. Atomi u magnetskom polju: Eksperimenti i njihov semiklasični opis. Atomi u magnetskom polju: Kvantno-mehanički tretman. Atomi u električnom polju. Opšte zakonitosti optičkih prelaza. Višeelektronski atomi. Spektri X-zraka, unutrašnje ljuske. Struktura Periodnog sistema elemenata, osnovna stanja elemenata. Spin jezgre, hiperfina struktura. Laser. Moderne metode optičke spektroskopije. Napredak u kvantnoj fizici: Dublje razumijevanje i nove primjene. Osnove kvantne teorije hemijske veze.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	50			
Pisani radovi	10			
Ostalo	5	Parcijalni ispit	50	
Ukupno	125	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
Obavezna literatura:				
1. H. Haken, H. C. Wolf, <i>The Physics of atoms and Quanta - Introduction to Experiments and Theory</i> , Springer-Verlag, Berlin, 2005.				
Šira literatura:				
1. M. Terzić, M. Kurepa, <i>Uvod u fiziku atoma i molekula</i> , Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno-matematički fakultet, Studentski trg, Beograd, 1997.				
2. P. W. Atkins, R. S. Friedman, <i>Molecular quantum mechanics</i> , Oxford University Press, Oxford, 2005.				
3. B. V. Stanić, M. I. Marković, <i>Zbirka rešenih zadataka iz atomske fizike</i> , Nauka, Beograd, 1995.				
4. K. Bartschat, <i>Computational atomic physics</i> , Springer-Verlag, Berlin, 1996.				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	KVANTNA TEORIJA POLJA I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH7521	VII	IZBORNI	5	2+2
Nosilac programa	Prof. dr. Dejan Milošević			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa pojmovima i matematičkim aparatom kvantne teorije polja. Nakon izučavanja relativističke kvantne mehanike, prezentirat će se osnove klasične teorije polja i nerelativističke kvantne teorije polja. Ishod učenja je ovladavanje sa osnovnim pojmovima i matematičkim aparatom klasične i kvantne teorije polja.			
Sadržaj predmeta				
Klein-Gordonova jednačina. Diracova jednačina i transformacije simetrije. Rješenje Diracove jednačine za slobodnu česticu. Diracova jednačina i interakcije. Klasična teorija polja. Teorem Noeter. Nerelativistička kvantna teorija polja.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	60	Parcijalni ispit	50	
Pisani radovi		Završni ispit	50	
Ostalo				
Ukupno	125			
		Ukupno	100	
Literatura				
Obavezna:				
1. D. Milošević, Relativistička kvantna mehanika, Univerzitetski udžbenik, bosnia ARS, Tuzla, 2005. Zabilježbe sa predavanja.				
Preporučena:				
1. W. Greiner, J. Reinhardt, Field quantization, Springer, Berlin, 1996.				
2. N. Zovko, Osnove relativističke kvantne fizike, Školska knjiga, Zagreb, 1987.				
3. I. Supek, Teorijska fizika i struktura materije, II dio, Školska knjiga, Zagreb, 1977.				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	MATEMATIČKE METODE FIZIKE III			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH7411	VII	IZBORNI	4	2+1
Nosilac programa	Prof. dr. Aner Čerkić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da upozna studente sa metodama teorije grupa i njihovih reprezentacija, te njihovoj primjeni u opisu i proučavanju simetrija fizikalnih sistema. Ishodi učenja: Usvojiti osnovne pojmove iz teorije konačnih grupa. Ovladati matematičkim aparatom teorije grupa. Upoznati se sa diskretnim grupama simetrija i njihovim primjenama u fizici.			
Sadržaj predmeta				
Definicija grupe. Cayleyeva tablica. Podgrupa. Normalna podgrupa. Faktor-grupa. Klase konjugacije. Reprezentacija grupe. Dihedralna grupa. Izomorfizam i homomorfizam. Transformacija sličnosti. Direktna suma. Direktni proizvod. Operator projekcije. Schurova lema. Karakteri reprezentacije. Youngove tablice.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	40			
Pisani radovi	10			
Ostalo	5	Parcijalni ispit	50	
Ukupno	100	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
Obavezna literatura:				
1. I. Doršner, <i>Simetrije u fizici</i> , Prirodno-matematički fakultet Sarajevo, Sarajevo, 2013.				
Šira literatura:				
1. H. F. Jones, <i>Groups, Representations and Physics</i> , 2nd edition, Taylor & Francis, 1998.				
2. J. F. Cornwell, <i>Group Theory in Physics, An Introduction</i> , Academic Press, 1997.				
3. W. Greiner, B. Müller, <i>Quantum Mechanics: Symmetries</i> , 2nd edition, Springer-Verlag 2004.				
4. M. Hamermesh, <i>Group Theory and Its Application to Physical Problems</i> , Dover Publications, 1989.				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	KVANTNA TEORIJA POLJA II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH8611	VIII	IZBORNI	6	2+2
Nosilac programa	Prof. dr. Dejan Milošević			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je produbljivanje znanja studenata o kvantnoj teoriji polja kroz različite primjere i primjene. Razvijeni formalizam kvantne teorije polja će se primijeniti na kvantnu elektrodinamiku i studenti će se upoznati sa izabranim oblastima višeg kursa kvantne teorije polja. Ishod učenja je ovladavanje primjenama kvantne teorije polja i kvantne elektrodinamike.			
Sadržaj predmeta				
Polja sa spinom 0: Klein-Gordonova jednačina. Polja sa spinom 1/2: Diracova jednačina. Polja sa spinom 1: Maxwellove i Proca jednačine. Kvantizacija fotonskog polja. Kvantna polja sa interakcijama. Kvantna elektrodinamika. Izabrane oblasti višeg kursa kvantne teorije polja.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	90	Parcijalni ispit	50	
Pisani radovi		Završni ispit	50	
Ostalo				
Ukupno	150			
		Ukupno	100	
Literatura				
Obavezna:				
1. D. Milošević, Relativistička kvantna mehanika, Univerzitetski udžbenik, bosnia ARS, Tuzla, 2005.				
Zabilješke sa predavanja.				
Preporučena:				
1. W. Greiner, J. Reinhardt, Field quantization, Springer, Berlin, 1996.				
2. N. Zovko, Osnove relativističke kvantne fizike, Školska knjiga, Zagreb, 1987.				
3. I. Supek, Teorijska fizika i struktura materije, II dio, Školska knjiga, Zagreb, 1977.				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKA ELEMENTARNIH ČESTICA I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PTH8621	VIII	IZBORNI	6	2+2
Nosilac programa	Doc. dr. Admir Greljo			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je upoznavanje studenata s osnovnim tematikom i matematičkim formalizmom u teorijskoj fizici elementarnih čestica. Ishodi učenja uključuju osposobljavanje studenata za proučavanje naprednih tema iz oblasti fizike elementarnih čestica te praćene modernih tokova razvoja ove oblasti fizike.			
Sadržaj predmeta				
Klasifikacija elementarnih čestica. Kratki pregled matematičkog formalizama za opisivanje skalarnih, spinorskih i vektorskih čestica. Ablove gauge teorije. Feynman-ovi dijagrami. Poprečni presjeci raspršenja, širine raspada. Neabelove gauge teorije. Spontano slamanje simetrije, Goldstone-ov teorem. Higgsov mehanizam i Standardni Model.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	60	Parcijalni ispit	35	
Pisani radovi	45	Završni ispit	35	
Ostalo		Zadaće	30	
Ukupno	90			
		Ukupno	100	
Literatura				
Osnovna:				
1. A Modern Introduction to Quantum Field Theory / Maggiore				
2. TASI 2013 lectures on Higgs physics within and beyond the Standard Model / Logan				
Preporučena:				
1. Fizika elementarnih čestica / Ivica Picek				
2. Simetrije u fizici / Ilja Doršner				
3. An introduction to quantum field theory / Michael E. [Edward] Peskin, Daniel V. Schroeder				
4. Lie algebras in particle physics / Howard Georgi				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKA METALA I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCM7511	VII	IZBORNI	5	2+2
Nosilac programa	Prof. dr. Sulejmanović Suada			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je upoznavanje sa procesima nastajanja, tipovima i osobinama čistih metala i metalnih sistema, upoznavanje sa fizikalnim procesima koji upravljaju i dominiraju u procesima nastajanja čvrstih faza kao i sa eksperimentalnim metodama za ispitivanje nekih osobina metala. Nakon odslušane nastave student bi trebalo da posjeduje znanja o karakteristikama metala i metalnih sistema, pravilima nastajanja različitih tipova čvrstih faza pri procesu očvršćavanja, samom procesu izrastanja čvrstih faza iz rastopa kao i njihovim osobinama. Student bi također trebao da razumije eksperimentalne tehnike koje omogućavaju ispitivanje fizikalnih osobina metala, njihovih struktura i tačaka faznih preobražaja, te da ovlada praktičnim znanjima o pripremi uzoraka za metalografska ispitivanja i samim metalografskim ispitivanjima.</p>			
Sadržaj predmeta				
<p>Opšti dio o metalima. Osobine metalnih elemenata i njihov položaj u Periodnom sistemu. Kristalna struktura metala. Realni kristali. Defekti i njihov uticaj na osobine metala. Eksperimentalne metode za ispitivanje metala. Mikroskopske metode. Rentgenske metode. Mehanički testovi. Metode za određivanje tačaka preobražaja.</p> <p>Termodinamika faznih prelaza. Ravnoteža. Gibbsova slobodna energija kao funkcija temperature za jednokomponentni sistem. Očvršćavanje. Homogena nukleacija. Brzina homogene nukleacije. Heterogena nukleacija. Rast kristala. Kontinuirani i lateralni rast. Legure. Mehaničke smjese. Čvrsti rastvori supstitucijskog tipa. Hume-Rotaryeva pravila. Tipovi čvrstih rastvora, pravila za njihovo nastajanje. Intersticijski čvrsti rastvori. Haeggova pravila. Čvrsti rastvori na bazi defekata. Intermetalna jedinjenja i superstrukture. Struktura binarnih legura. Pojam faze. Gibbsovo pravilo faza. Međusobna rastvorljivost metala. Prikaz rastvorljivosti pomoću faznog dijagrama. Pravila za interpretaciju faznih dijagrama. Primjer čitanja jednostavnijeg faznog dijagrama: komponente rastvorljive u tečnom stanju, a nerastvorljive u čvrstom stanju.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	30	Zadaće	10	
Pisani radovi	20	Seminarski rad	10	
Konsultacije	15	Parcijalni ispit	40	
Ukupno	125	Završni ispit	40	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. T. Mihać: Fizika metala, nerecenzirana skripta 2. T. Mihać: Praktikum iz fizike metala, Univerzitetska knjiga, Sarajevo 2001. 3. Ch. Kittel: Uvod u fiziku čvrstog stanja, Savremena administracija, Beograd, 1970. 4. S. Tomašević, R. Zrilić, D. Čubela: Nauka o materijalima, Apex, Zenica, 2000. 1. 5. D. A. Porter, K. E. Easterling: Phase transformations in metals and Alloys, Chapman&Hall 1984. 				
Napomene				
<p>Laboratorijske vježbe: 1. Metalografski mikroskop, 2. Mehanička obrada uzoraka za mikroskopska ispitivanja, 3. Hemijsko nagrizanje za razvijanje površine uzorka, 4. Elektrolitičko poliranje uzoraka, 5. Kvantitativna ispitivanja metalografskim mikroskopom, 6. Kvantitativna ispitivanja složenijih sistema. Parcijalni ispit – 9. sedmica nastave.</p>				

Studijski programdo	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKA POLUPROVODNIKA I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCM7521	VII	IZBORNI	5	2+1
Nosilac programa	Doc.dr. Maja Đekić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je da studente upozna sa osnovnim osobinama i procesima u poluprovodničkim materijalima.</p> <p>Ishodi učenja</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poznaje i razumije pojave u fizici u poluprovodničkim materijalima 2. Samostalno primjenjuje stečena znanja pri rješavanju zadataka 3. Posjeduje informacije o primjeni poluprovodničkih materijala 			
Sadržaj predmeta				
<p>Uvod: značaj poluprovodničkih materijala. Struktura poluprovodničkih kristala Bravaisove rešetke. Millerovi indeksi. Energetske vrpce u poluprovodnicima. Elektroni i šupljine. Efektivna masa. Idealni i realni poluprovodnici. Energetski spektar nosilaca u realnim poluprovodnicima. Primjesni atomi. Elementarna teorija primjesnih stanja. Defekti u poluprovodnicima. Poluprovodnici vlastite vodljivosti. Poluprovodnici primjesne vodljivosti. Degenerisani poluprovodnici. Statistika elektrona i šupljina u poluprovodnicima. Gustina kvantnih stanja. Položaj Fermijevog nivoa. Transportne pojave. Boltzmannova kinetička jednačina. Vrijeme relaksacije. Električna vodljivost. Hallov efekat . Toplotna vodljivost. Termoelektrične pojave. Termomagnetske pojave. Magnetoresistencija.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	50	Ovjerene laboratorijske vježbe	45	
Pisani radovi	30	Seminar	15	
Ostalo		Parcijalni ispit	20	
Ukupno	125	Završni ispit	20	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. R. A. Smith, Semiconductors, Cambridge University Press, 1978. 2. S. M. Sze, Physics of Semiconductor Devices, 3rd ed., John Wiley & Sons, 2002. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKA TANKIH SLOJEVA			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCM7411	VII	IZBORNI	4	2+0
Nosilac programa	Doc.dr. Maja Đekić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je da se studenti upoznaju sa načinom dobivanja i fizikalnim osobinama tankih slojeva.			
	Ishodi učenja: 1. Razumije načine dobivanja tankih slojeva. 2. Razumije fizikalne osobine tankih slojeva 3. Razumije specifičnosti tankih slojeva kao i velike mogućnosti njihove primjene			
Sadržaj predmeta				
Uvod. Definisanje tankog sloja i prevlake. Fizikalne i hemijske metode za dobivanje tankih slojeva. Kontrola procesa deponovanja. Mjerenje debljine tankog sloja. Nukleacija i rast tankog sloja. Strukturne osobine tankog sloja. Defekti u tankom sloju. Električne osobine tankih slojeva. Električni otpor. Električna vodljivost. Mjerenje električnog otpora. Optičke osobine tankih slojeva. Vrste optičkih tankih slojeva. Primjene tankih slojeva i prevlaka.				
pterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	30	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	40	Parcijalni ispit	40	
Pisani radovi	30	Seminarski rad	40	
Ostalo		Završni ispit	20	
Ukupno	100			
		Ukupno	100	
Literatura				
1. T. M. Nenadović i T. M. Pavlović: Fizika i tehnika tankih slojeva, Institut za nuklearne nauke Vinča Univerziteta u Nišu, 1997. 2. M. Ohring: Materials science of thin films, AP, San Diego, 1995.				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKA METALA II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCM8611	VIII	IZBORNI	6	2+2
Nosilac programa	Prof. dr. Sulejmanović Suada			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta je upoznavanje sa fazama, termodinamičkom stabilnošću i faznim transformacijama u metalima i njihovim legurama. Nakon odslušane nastave student bi trebalo da razumije načela fazne ravnoteže koja omogućavaju konstrukciju i tumačenje faznih dijagrama, da razumije rastvorljivost i razvoj ravnotežnih i neravnotežnih mikrostruktura, teoriju difuzionih procesa, termodinamiku i kinetiku faznih transformacija.			
Sadržaj predmeta				
Ravnotežni dijagrami. Tipovi. Primjer 1: Ravnotežni dijagram binarnog sistema u kome komponente tvore smjesu kristala u čvrstom stanju a kompletno su rastvorljive u tečnom stanju. Primjer 2: Ravnotežni dijagrami za binarne sisteme u kojima su komponente kompletno rastvorljive u tečnom stanju i ograničeno rastvorljive u čvrstom stanju. Primjer 3: Čvrsti rastvori sa neograničenom rastvorljivošću. Binarne legure. Gibsova slobodna energija u funkciji temperature i koncentracije. Hemijski potencijal i aktivnost. Raoultov zakon. Idealni, regularni i realni čvrsti rastvori. Ravnotežna koncentracija vakansija. Primjer formiranja ravnotežnog dijagrama za binarni sistem crtanjem krivih za slobodne energije. Ravnotežni dijagrami za višekomponentne sisteme. Difuzija u metalima. Atomijski mehanizmi difuzije. Intersticijska difuzija. Supstitucijska difuzija. Samodifuzija. Difuzija vakansija. Difuzija u supstitucijskim legurama. Kirkendalov efekat. Difuzija na granicama zrna i duž površina. Amorfni metali-metalna stakla. Metode dobivanja i struktura (modeli). Relaksacioni procesi u amorfnim metalima.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	40	Zadaci	10	
Pisani radovi	20	Seminarski rad	10	
Konsultacije	30	Parcijalni ispit	40	
Ukupno	150	Završni ispit	40	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. T. Mihać: Fizika metala, nerecenzirana skripta 2. T. Mihać: Praktikum iz fizike metala, Univerzitetska knjiga, Sarajevo 2001. 3. Ch. Kittel: Uvod u fiziku čvrstog stanja, Savremena administracija, Beograd, 1970. 4. S. Tomašević, R. Zrilić, D. Ćubela: Nauka o materijalima, Apex, Zenica, 2000. 5. I. Vitez., M. Oruč., R. Sunulahpašić., Ispitivanje metalnih materijala: Mehanička i tehnološka ispitivanja, Fakultet za metalurgiju i materijale, Zenica, 2006. 6. D. A. Porter, K. E. Easterling: Phase transformations in metals and Alloys, Chapman&Hall 1984. 				
Napomene				
Parcijalni ispit – 9. sedmica nastave.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	FIZIKA POLUPROVODNIKA II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PCM8621	VIII	IZBORNI	6	2+2
Nosilac programa	Doc.dr. Maja Đekić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj predmeta je da studente upozna sa osnovnim osobinama i procesima u poluprovodničkim materijalima.</p> <p>Ishodi učenja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poznaje i razumije pojave u fizici u poluprovodničkim materijalima 2. Samostalno primjenjuje stečena znanja pri rješavanju zadataka 2. Posjeduje informacije o primjeni poluprovodničkih materijala 			
Sadržaj predmeta				
<p>Uvod; cilj i sadržaj kursa, literatura, značaj poluprovodničkih materijala. Difuzija i zanošenje neravnotežnih nosilaca; Jednačina kontinuiteta; Difuziona jednačina, Einsteinova relacija. Difuzija i vodljivost u ekstrinzičnim materijalima; Skoro intrinzični materijali. Raspršenje elektrona i šupljina; Promjene stanja; Mehanizmi raspršenja. Raspršenje na vibracijama rešetke; Fononi; Vrijeme relaksacije. Raspršenje na neutralnim i jonizovanim primjesama. Raspršenje na defektima. Procesi generacije i rekombinacije; Radijaciona rekombinacija; Augerova rekombinacija. Rekombinacija uz pomoć stupica i lokaliziranih centara. Površinska rekombinacija. Optičke pojave u poluprovodnicima, optičke konstante poluprovodnika. Apsorpcija od strane slobodnih nosilaca, rešetke, primjesa i defekata, eksitona. Fotovodljivost. Kontaktne pojave u poluprovodnicima; Debyeova dužina, Izlazni rad, Kontakni napon. Amorfni poluprovodnici i tečni kristali.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	50	Parcijalni ispit	40	
Pisani radovi	40	Seminarski rad	40	
Ostalo		Završni ispit	20	
Ukupno	150			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. R. A. Smith, Semiconductors, Cambridge University Press, 1978. 2. S. M. Sze, Physics of Semiconductor Devices, 3rd ed., John Wiley & Sons, 2002. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)	Prvi ciklus		
	Naziv studijskog programa	Fizika		
Naziv predmeta	FIZIKA JONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PAP7521	VII	IZBORNI	5	2+2
Nosilac programa	Prof. dr. Azra Gazibegović - Busuladžić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj ovoga predmeta je studentima produbiti osnovna znanja iz nuklearne fizike kao baze za dalji studij medicinske radijacione fizike. Nakon odslušanog predmeta studenti bi trebali da: -Razumiju osnove procesa na nivou atomske jezgre i uvjete njene stabilnosti, mehanizme emisije jonizirajućeg zračenja i primjene istog u tehnici i medicini.			
Sadržaj predmeta				
Struktura atomske jezgre. Nuklearne sile. Uvjeti stabilnosti jezgre. Model kapljice, Bethe-Weizsackerova formula. Ispitivanje beta stabilnosti Bethe-Weizsackerovim modelom. Tehnecij i Prometij. Model ljuski, magični brojevi. Drugi modeli jezgra. Radiaktivnost: Zakon radioaktivnog raspada. Radioaktivni nizovi. Sekularna i transientna radioaktivna ravnoteža. Lančani (razgranati) radioaktivni raspad. Prirodni i vještački izvori jonizirajućeg zračenja. Produkcija i korištenje radionuklida. Alfa raspad: Teorija alfa emisije. WBK metoda. Geiger-Nuttalovo pravilo. Beta raspad: Beta plus i beta minus raspad, zakoni očuvanja pri beta raspadu. Narušenje parnosti. Fermijeva teorija beta raspada. Elektronski zahvat. Gama raspad: osnove teorije gama prijelaza. Zabranjeni prelazi. Interna konverzija i Augerovi elektroni. Nuklearne reakcije. Presjek nuklearne reakcije. Fisija. Fuzija. Nastanak i osobine X-zračenja: Spektar X-zračenja. Karakteristično i bijelo X-zračenje.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	55	Parcijalni ispiti	40	
Pisani radovi	10	Seminarski rad	20	
Ukupno	125	Završni ispit	40	
		Ukupno	100	
Literatura				
Obavezna literatura				
1. D. Samek, L. Saračević, A. Lagumdžija, Fizika jonizirajućih zračenja, Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2010				
2. A. Lagumdžija, D. Samek, R. Musemić, Fizika jonizirajućih zračenja u primjeni, PMF Univerziteta u Sarajevu 2010				
3. Nastavni materijali sa e-nastave				
Preporučena literatura:				
1. H. Johns, J. Cunningham, The physics of radiology, Charles C Thomas Publisher, Springfield, Illinois 1983				
2. E. B. Podgorsak, Radiation oncology physics, IAEA 2005				
3. S. N. Ahmed, Physics & engineering of radiation detection, 2nd edition, Elsevier 2015				
Napomene				
Student mora osvojiti minimalno 22 boda na parcijalnim ispitima da bi imo pravo izaći na završni ispit. Da bi student uspješno položio, na završnom ispitu mora osvojiti minimalno 22 boda, a ukupan zbir bodova mora biti minimalno 55.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	MEDICINSKA RADIJACIJSKA FIZIKA I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PAP7531	VII	IZBORNI	5	2+2
Nosilac programa	Doc. dr. Adnan Beganović			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj: Usvojiti osnovna znanja iz medicinske radijacijske fizike i zaštite od jonizirajućeg zračenja.</p> <p>Ishodi: razumjeti osnove dozimetrije jonizirajućeg zračenja i radijacijske biologije; ovladati i razumjeti osnovne metode i tehnike koje se danas koriste u savremenoj radioterapiji, dijagnostičkoj radiologiji i nuklearnoj medicini, te ih primijeniti u medicinskoj praksi; razumjeti osnovne principe zaštite od jonizirajućeg zračenja, te ih dosljedno primijeniti u medicinskoj praksi.</p>			
Sadržaj predmeta				
<p>1. Uvod: Predmet izučavanja i uloga medicinske radijacijske fizike u savremenoj medicini; Vježbe.</p> <p>2. Interakcija jonizirajućeg zračenja sa materijom: Naelektrisane čestice; Zaustavna moć za teške naelektrisane čestice; Neophodne korekcije za elektrone i pozitrone; Teorija višestrukih sudara i primjena na transport naelektrisanih čestica; Zakočno zračenje i emisijska snaga zaustavljanja; Energija i ugaona distribucija rendgenskog zračenja nastalog na tankoj i debeloj meti; Kriva deponiranja energije za teške naelektrisane čestice i elektrone; Apsorpcija monoenergetskog elektronskog snopa; Varijacije energije i ugaone distribucije elektrona sa dubinom; Proračun srednje i najvjerojatnije energije; Fotoni; Energetski bilans za slučaj fotoelektričnog efekta, koherentnog rasijanja, nekoherentnog rasijanja i produkcije para elektron-pozitron na jezgri i u polju elektrona; Varijacije efektivnog presjeka u zavisnosti od energije i atomskog broja; Energija i ugaona distribucija sekundarnih fotona i elektrona; Krive slabljenja; Poludebljina (HVL) i srednji slobodni put; Neutroni. Apsorpcija neutrona; Q-relacija; Neutronska rezonanca; Deponiranje neutronske energije u zavisnosti od dubine; Vježbe.</p> <p>3. Osnove dozimetrije jonizirajućeg zračenja: Predmet izučavanja dozimetrije jonizirajućeg zračenja i dozimetrijske veličine kojima je opisano zračenje; Mjerne jedinice u dozimetriji; Efektivni atomski broj; Koncept KERMA-e i apsorbirane doze; Elektronska ravnoteža; Ekspozicijska doza; Nalaženje apsorbirane doze u slobodnom prostoru (Bragg-Grayova teorija); Apsorbirana doza u fantomu; Relacija koja povezuje energetski fluks i ekspozicijsku dozu; Konverzija ekspozicijske doze u apsorbiranu; Vježbe.</p> <p>4. Visokoenergetske mašine za proizvodnju jonizirajućeg zračenja: Uvod; Medicinski linearni akcelerator; Izotopske mašine; Ciklotron; Visokoenergetske čestice u radioterapiji; Vježbe.</p> <p>5. Radijacijska biologija: Građa ćelije; Genetički kod; Hromozomi i dijeljenje ćelija; Djelovanje zračenja na ćeliju; Deterministički i stohastički efekti; Mutacije; Kriva preživljenja; Ozračivanje cijelog tijela. LD₅₀ i LD₁₀₀; Akutni radijacijski sindrom; Radijacijski rizik i njegova procjena; Vježbe.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	60	Prva provjera znanja	45	
Ostalo	5	Završni ispit	45	
Ukupno	125	Aktivnost	10	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dance DR, Christofides S, Maidment ADA, McLean ID, Ng KH, editors. Diagnostic Radiology Physics: A Handbook for Teachers and Students. Vienna, Austria: IAEA; 2014. 2. Pđgoršak EB, editor. Review of Radiation Oncology Physics: A Handbook for Teachers and Students. Vienna, Austria: IAEA; 2005. 3. Bailey DL, Humm JL, Todd-Pokropek A, van Aswegen A, editors. Nuclear Medicine Physics: A Handbook for Teachers and Students. Vienna, Austria: IAEA; 2014. 4. Johns HE, Cunningham JR. The Physics of Radiology. 4th ed. Springfield, IL: Charles C Thomas; 1983. 				
Napomene				
Vježbe na predmetu se obavljaju na Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	RADIOLOŠKA ZAŠTITA			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PAP7411	VII	IZBORNI	6	2+2
Nosilac programa	Doc. dr. Adnan Beganović			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj: dati studentima detaljna teorijska i praktična znanja iz radiološke zaštite. Ishodi: ovladati i razumjeti savremene metode i tehnike radiološke zaštite koje se koriste u medicini i drugim djelatnostima, te ih primijeniti u svakodnevnoj praksi			
Sadržaj predmeta				
<p>1. Osnove fizike jonizirajućeg zračenja: Izvori jonizirajućeg zračenja; Fizikalne veličine i jedinice u zaštiti od zračenja; Osnovni principi detekcije i mjerenja jonizirajućeg zračenja; Dozimetrijski proračuni i mjerenja; Vježbe</p> <p>2. Osnove radijacijske biologije: Efekti jonizirajućeg zračenja na molekularnom i ćelijskom nivou; Deterministički efekti; Somatski stohastički efekti; Nasljedni stohastički efekti; Utjecaj na embrio i fetus; Epidemiološke studije; Radijacijski rizik; Osnove biodozimetrije; Vježbe</p> <p>3. Osnovni principi zaštite od jonizirajućeg zračenja: Sistem zaštite od jonizirajućeg zračenja; Osnovni principi zaštite: opravdanost, optimizacija i ograničenja doze; Uloga međunarodnih organizacija u zaštiti od jonizirajućeg zračenja; Kultura sigurnosti.</p> <p>4. Zakonska regulative: Zakonski sistem zaštite od jonizirajućeg zračenja i bezbjednog korištenja izvora jonizirajućeg zračenja u Bosni i Hercegovini i svijetu;</p> <p>5. Zaštita pri profesionalnom izlaganju jonizirajućem zračenju: Metode zaštite i sigurnog korištenja izvora jonizirajućeg zračenja; Princip optimizacije; Individualni monitoring i monitoring radnog prostora; Zdravstveni nadzor; Potencijalna izlaganja jonizirajućem zračenju; Procjena vanjskog i unutrašnjeg izlaganja izvorima jonizirajućeg zračenja; Zaštita pri profesionalnom izlaganju jonizirajućem zračenju u medicini, industriji i naučnom istraživanju</p> <p>7. Medicinsko izlaganje jonizirajućem zračenju: Opravdanost medicinskog izlaganja jonizirajućem zračenju; Optimizacija zaštite kod medicinske ekspozicije; Akcidentalno izlaganje jonizirajućem zračenju u medicinskim primjenama</p> <p>8. Vanredni događaji: Opći principi i tipovi mogućih događaja; Bazični koncept postupaka u akcidentnim situacijama i priprema za nuklearni ili radiološki akcident; Procjena i postupci u slučaju radiološke opasnosti; Zbrinjavanje povreda nastalih usljed akcidentnog izlaganja jonizirajućem zračenju; Komunikacija sa stanovništvom; Međunarodna saradnja.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	80	Prva provjera znanja	45	
Ostalo	10	Završni ispit	45	
Ukupno	150	Aktivnost	10	
		Ukupno	100	
Literatura				
<p>1. Dance DR, Christofides S, Maidment ADA, McLean ID, Ng KH, editors. Diagnostic Radiology Physics: A Handbook for Teachers and Students. Vienna, Austria: IAEA; 2014.</p> <p>2. Pdgoršak EB, editor. Review of Radiation Oncology Physics: A Handbook for Teachers and Students. Vienna, Austria: IAEA; 2005.</p> <p>3. Bailey DL, Humm JL, Todd-Pokropek A, van Aswegen A, editors. Nuclear Medicine Physics: A Handbook for Teachers and Students. Vienna, Austria: IAEA; 2014.</p> <p>4. Johns HE, Cunningham JR. The Physics of Radiology. 4th ed. Springfield, IL: Charles C Thomas; 1983.</p> <p>5. IAEA. Radiation Protection and Safety of Radiation Sources: International Basic Safety Standards. Vienna, Austria: IAEA; 2014.</p>				
Napomene				
Vježbe na predmetu se obavljaju na Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)	Prvi ciklus		
	Naziv studijskog programa	Fizika		
Naziv predmeta	FIZIKA JONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PAP8621	VIII	IZBORNI	6	2+2
Nosilac programa	Prof. dr. Azra Gazibegović - Busuladžić			
Cilji i očekivani ishodi učenja	Cilj ovoga predmeta je dati studentima osnovna znanja iz procesa interakcije jonizirajućeg zračenja sa materijom i detekcije jonizirajućeg zračenja. Nakon odslušanog predmeta studenti bi trebali da: Razumiju osnove procesa koji dešavaju se pri interakciji jonizirajućeg zračenja sa materijom i osnovne principe detekcije jonizirajućih zračenja.			
Sadržaj predmeta				
<p>Interakcija fotona sa materijom: Eksponencijalni zakon slabljenja. Linearni koeficijent slabljenja. Maseni, elektronski i atomski koeficijenti slabljenja. Transfer i apsorpcija energije. Koherentno i nekoherentno rasijanje. Fotoelektrični efekat. Thomsonovo (klasično) rasijanje. Rayleightovo (koherentno) rasijanje. Comptonovo (nekoherentno) rasijanje. Vjerovatnost Comptonovih sudara (Klein-Nishina koeficijent). Produkcija parova elektron-pozitron. Energetska distribucija elektrona i pozitrona nastalih pri produkciji parova. Ukupni koeficijent slabljenja. Ukupni koeficijent transfera i apsorpcije energije. Interakcija naelektrisanih čestica sa materijom: Interakcija teških naelektrisanih čestica sa materijom. Zaustavna moć. Braggov pik. Interakcija elektrona sa materijom. Srednja snaga zaustavljanja. Linearni transfer energije (LET). Monte Carlo simulacije. Rang (domet) čestice, zavisnost od energije, naboja, mase. Brag – Kleemanovo pravilo. Opća svojstva i princip rada detektora jonizirajućih zračenja. Gasni detektori. Tečni detektori. Čvrsti detektori. Spektrometri jonizirajućeg zračenja. Prolazak neutrona kroz materiju.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	65	Parcijalni ispiti	40	
Pisani radovi	25	Seminarski rad	20	
Ukupno	150	Završni ispit	40	
		Ukupno	100	
Literatura				
Obavezna literatura: 1. D. Samek, L. Saračević, A. Lagumdžija, Fizika jonizirajućih zračenja, Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2010 2. A. Lagumdžija, D. Samek, R. Musemić, Fizika jonizirajućih zračenja u primjeni, PMF Univerziteta u Sarajevu 2010 3. Nastavni materijali sa e-nastave Dodatna literatura: 1. H. Johns, J. Cunningham, The physics of radiology, Charles C Thomas Publisher, Springfield, Illinois 1983 2. E. B. Podgorsak, Radiation oncology physics, IAEA 2005 3. S. N. Ahmed, Physics & engineering of radiation detection, 2nd edition, Elsevier 2015				
Napomene				
Student mora osvojiti minimalno 22 boda na parcijalnim ispitima da bi imao pravo izaći na završni ispit. Da bi student uspješno položio, na završnom ispitu mora osvojiti minimalno 22 boda, a ukupan zbir bodova mora biti minimalno 55.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	MEDICINSKA RADIJACIJSKA FIZIKA II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PAP8631	VIII	IZBORNI	6	2+2
Nosilac programa	Doc. dr. Adnan Beganović			
Cilji i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj: Usvojiti osnovna znanja iz medicinske radijacijske fizike i zaštite od jonizirajućeg zračenja.</p> <p>Ishodi: razumjeti osnove dozimetrije jonizirajućeg zračenja i radijacijske biologije; ovladati i razumjeti osnovne metode i tehnike koje se danas koriste u savremenoj radioterapiji, dijagnostičkoj radiologiji i nuklearnoj medicini, te ih primijeniti u medicinskoj praksi; razumjeti osnovne principe zaštite od jonizirajućeg zračenja, te ih dosljedno primijeniti u medicinskoj praksi.</p>			
Sadržaj predmeta				
<p>1. Instrumenti i tehnike mjerenja jonizirajućeg zračenja u humnoj radiologiji: Jonizacijska komora; Geiger-Müllerov brojač; Čvrsti detektori; Termoluminiscentna dozimetrija (TLD); Hemijski dozimetri; Film dozimetri; Kalorimetri Statistika brojanja; Vježbe.</p> <p>2. Radioterapija I: Biološke osnove radioterapije; Frakcioniranje; Faktor modifikacije doze; Biološki i fizikalni modeli za optimizaciju; Radioterapijski proces; Određivanje aporbirane doze u referentnoj tački; Distribucija doze po dubini; Varijacija doze u zavisnosti od SSD-a, veličine polja i energije; Elektronski snopovi; Dozni gradijent; Dozimetrijski protokoli; Kalibracija radioterapijskih uređaja; Eksternalna radioterapija i brahiterapija; Osiguranje kvaliteta i zaštita od zračenja u terapiji; Vježbe.</p> <p>3. Radioterapija II: Planiranje radioterapije; Algoritam za proračun dozne distribucije; Uloga CT skenera i CT simulatora u procesu planiranja; Sistem za planiranje; Optimizacija tretmana; Klinasti filteri, kompenzatori, blokovi za zaštitu i sredstva za imobilizaciju pacijenta; Osnovi 2D i 3D planiranja; Specijalne tehnike tretmana; TBI; Stereotaksija; IMRT; Lučna radioterapija; Vježbe.</p> <p>4. Nuklearna medicina: Radiofarmakologija; Produkcija radionuklida; Generatori; Mehanizmi lokalizacije; Radioimunoanalize; Detektori i kolimatori u nuklearnoj medicini; Skeneri; Stvaranje slike pojedinih dijelova tijela i organa korištenjem radioaktivnih izvora; Gama kamera; SPECT i PET; Radioaktivni trejseri; Biološko i efektivno vrijeme poluraspada; Uvod u MIRD model; Biokinetika radioaktivnih supstanci; Kontrola kvalitete u nuklearnoj medicini; Vježbe.</p> <p>5. Dijagnostička radiologija: Uvod; Primarna radiološka slika; Radiografska slika; Osobine i kvaliteta radiografske slike; Radiografski film; Televizijske tehnike; Optimizacija uređaja za stvaranje radiografske slike; Tomografija i stereoradiografija; Digitalna radiografija; DSA; Mamografija; CT uređaj; Osiguranje kvaliteta u dijagnostičkoj radiologiji; Mjerenje i procjena doze za pacijente; Radijacijski rizik u dijagnostičkoj radiologiji; Vježbe</p> <p>6. Zaštita od jonizirajućih zračenja: Ekvivalentna i efektivna doza; Fon; Zaštitne barijere; Zaštita u ustanovama koje posjeduju izvore jonizirajućih zračenja; Očekivana efektivna doza i kolektivna doza; ICRP principi; Monitoring radnog mjesta; Rukovanje otpadom i transport nuklearnih i radioaktivnih materijala; Vježbe.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	60	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	75	Prva provjera znanja	45	
Ostalo	15	Završni ispit	45	
Ukupno	150	Aktivnost	10	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> Dance DR, Christofides S, Maidment ADA, McLean ID, Ng KH, editors. Diagnostic Radiology Physics: A Handbook for Teachers and Students. Vienna, Austria: IAEA; 2014. Pdgoršak EB, editor. Review of Radiation Oncology Physics: A Handbook for Teachers and Students. Vienna, Austria: IAEA; 2005. Bailey DL, Humm JL, Todd-Pokropek A, van Aswegen A, editors. Nuclear Medicine Physics: A Handbook for Teachers and Students. Vienna, Austria: IAEA; 2014. Johns HE, Cunningham JR. The Physics of Radiology. 4th ed. Springfield, IL: Charles C Thomas; 1983. 				
Napomene				
Vježbe na predmetu se obavljaju na Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	OPĆA PSIHOLOGIJA			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
POT4411	VI	IZBORNI	4	2+1
Nosilac programa	Prof. dr. Dženana Husremović			
Cilj i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj modula je upoznavanje sa osnovama psihologije, s posebnim osvrtom na psihologiju adolescenata, psihologiju ličnosti, pedagošku psihologiju i elemente socijalne psihologije. Kroz nastavne jedinice ovog modula, a naročito kroz razne nastavne oblike, nastavne metode, nastavne principe, organizaciju nastave, budući nastavnici će imati priliku da što bolje razumiju ličnost učenika, te da se pripreme za kvalitetan transfer znanja prema učenicima.</p> <p>Nakon završetka ovog modula, kod studenta će biti razvijena temeljna psihološka znanja i vještine potrebne za rad u školi i drugim institucijama koje imaju odgojno-obrazovnu funkciju.</p>			
Sadržaj predmeta				
<ul style="list-style-type: none"> - Uvod u psihologiju kao nauku. Psihologija adolescenata. Periodizacija psihološkog razvoja adolescenta. - Karakteristike razvoja u ranoj, srednjoj i kasnoj adolescenciji. - Uvod u psihologiju ličnosti. Ličnosti i shvatanje o ličnosti. Struktura ličnosti. Dinamika ličnosti. Razvoj ličnosti. - Uvod u pedagošku psihologiju. Učenje i pamćenje. Vrste učenja. Teorije učenja. Pamćenje i zaboravljanje. - Transfer učenja. Činioci uspješnog učenja. - Uvod u socijalnu psihologiju. Opažanje drugih osoba. Socijalni stavovi. - Grupno ponašanje. Struktura grupe. Psihologija grupe. Rukovođenje grupom. Grupne norme. 				
Opterećenje studenta (sati)			Provjera znanja i ocjenjivanje	
Predavanja i vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	45	Testovi tokom kursa	30	
Pisani radovi	10	Seminarski rad	20	
Ukupno	100	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stevanović, B. (2000). Pedagoška psihologija. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 2. Fulgosi, A. (1997). Psihologija ličnosti. Zagreb: Školska knjiga. 3. Myers, D.G., & DeWall, C.N. (2015). Psychology. New York: Worth Publishers. 4. Vasta, R., Haith, M. M., & Miller, S. A. (2004). Dječija psihologija. Zagreb: Naklada Slap. 5. Shaffer, D. R., & Kipp, K. (2013). Developmental psychology: Childhood and adolescence. Boston: Cengage Learning. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	METODIKA NASTAVE FIZIKE I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PED5611	VII	IZBORNI	6	4+2
Nosilac programa	Prof. dr. Vanes Mešić			
Cilj i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta sastoji se u razvijanju razumijevanja o učenju i poučavanju fizike, kao i u izgradnji stavova i vrijednosti bitnih za kvalitetno obnašanje poziva nastavnika fizike.			
	Ishodi učenja: <ol style="list-style-type: none"> 1. Analizira ciklus stvaranja u fizici i objašnjava pojam fizikalnog modela 2. Diskutira o svrsi učenja fizike na pojedinim nivoima obrazovanja, te opisuje najbitnije odrednice kurikuluma fizike 3. Primjenjuje osnovne ideje psihologije učenja i poučavanja radi razmatranja određenih aspekata nastave fizike, te tumači najbitnije didaktičke principe. 4. Opisuje metodičke pojedinosti implementiranja postupaka, metoda i oblika rada značajnih za nastavu fizike, te analizira različite vrste vrednovanja postignuća. 5. Poredi didaktičke potencijale različitih nastavnih tehnologija, te opisuje metodiku izvođenja eksperimenata i rješavanja zadataka. 6. Opisuje strategije mikro- i makroplaniranja u nastavi fizike uvažavajući potrebu za diferencijacijom nastavnog procesa. 			
Sadržaj predmeta				
<p>Didaktika i metodike. Nastavnički poziv. Kvalitet u obrazovanju, razvoj obrazovanja u Bosni i Hercegovini i svijetu. Znanje fizike: sadržaj i proces. Razvoj fizike. Fizika i druge nauke. Priroda fizičkog saznanja. Ciklus stvaranja u fizici. Metod fizike. Svrha fizike u obrazovanju. Nastavni planovi i programi. Odrednice kurikuluma fizike. Psihološke osnove učenja i nastave fizike. Didaktički principi. Jezik fizike. Formiranje fizikalnih pojmova. Predkonceptije i miskoncepcije. Nastavni postupci, metode i oblici rada u nastavi fizike. Nastavni mediji. Eksperiment u nastavi fizike. Zadaci u nastavi fizike. Vrednovanje učeničkih postignuća iz fizike. Diferencijacija nastavnog procesa. Inkluzija. Planiranje i analiza nastave fizike. Akciona istraživanja u nastavi fizike.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	90	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	45	Aktivnost na nastavi	20	
Pisani radovi	10	Seminarski rad	15	
Ostalo	5	Parcijalni ispiti	25	
Ukupno	150	Završni ispit	40	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Muratović, H., Mešić, V. (2009). <i>Didaktičko-metodički prilozi nastavi fizike</i>. Sarajevo: Prirodno-matematički fakultet. 2. Mešić, V. (2015). <i>Uvod u didaktiku fizike</i>. Sarajevo: Prirodno-matematički fakultet. 3. Bransford, J., Brown, A. L., Cocking, R.R. (2000). <i>How People Learn: Brain, Mind, Experience, and School</i>. Washington: NAP. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	PRAKTIKUM METODIKE NASTAVE FIZIKE I			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PED5411	VII	IZBORNI	4	0+3
Nosilac programa	Prof. dr. Vanes Mešić			
Cilj i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta sastoji se u razvijanju znanja, vještina i navika koje se tiču primjene eksperimentalne metode u nastavi fizike.			
	Ishodi učenja: <ol style="list-style-type: none"> 1. Sistematski priprema provođenje eksperimenta, pri čemu kreira i pisani plan izvođenja eksperimenta. 2. Implementira eksperimente iz fizike vodeći računa o uvažavanju sigurnosnih propisa. 3. Obraduje podatke dobijene u okviru eksperimenta, te identificira moguće izvore greške u mjerenju, kao i načine unapređivanja eksperimentalne postavke. 4. Predstavlja i tumači rezultate eksperimenta koristeći se različitim reprezentacijama i uvažavajući osnovne principe učenja. 5. Identificira, evaluira i kreira eksperimente sa lako pristupačnim materijalima. 			
Sadržaj predmeta				
Upoznavanje studenta sa programom, dogovor o radu u praktikumu. Osnovna mjerenja u mehanici. Kinematika. Dinamika. Gravitaciono polje. Slobodni pad. Stabilnost tijela. Vrste ravnoteže. Slaganje i razlaganje sila. Pritisak. Statika fluida. Energija, rad i snaga. Trenje. Prosti mehanizmi. Model građe tvari. Kalorika I Kalorika II				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Laboratorijske vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	25	Parcijalni ispiti	40	
Pisani radovi	25	Eksperimentalni nacrt	10	
Ostalo	5	Završni ispit	50	
Ukupno	100			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vrcelj, A. (n.d.). <i>Metodički praktikum – mehanika i termodinamika</i> (interna skripta). Sarajevo: Prirodno-matematički fakultet. 2. Osnovnoškolski i srednjoškolski udžbenici, zbirke i praktikumi 3. Cunningham, J., & Herr, N. (1994). <i>Hands-on physics activities with real-life applications: easy-to-use labs and demonstrations for grades 8-12</i> (Vol. 3). Jossey-Bass. 				
Napomene				
Ovjera svih vježbi je uslov za pristupanje završnom ispitu.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	OPĆA PEDAGOGIJA			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
POT3411	VII	IZBORNI	4	2+1
Nosilac programa	Prof. dr. Hasnija Nurković			
Cilj i očekivani ishodi učenja	<p>Cilj modula je upoznavanje sa pedagoškom teorijom i praksom. Kroz nastavne jedinice ovog modula, a naročito kroz razne nastavne oblike, nastavne metode, nastavne principe, organizaciju nastave, pripremanje nastavnika za nastavu budući nastavnici će imati priliku da se što bolje pripreme za kvalitetan transfer znanja prema učenicima.</p> <p>Nakon završetka ovog modula, kod studenta će biti razvijena temeljna pedagoška znanja i vještine potrebne za rad u školi i drugim institucijama koje imaju odgojno-obrazovnu funkciju.</p>			
Sadržaj predmeta				
<p>- Predmet pedagogije i osnovni pedagoški pojmovi (vaspitanje, samovaspitanje, obrazovanje, samoobrazovanje, prevaspitanje). Sistem pedagoških disciplina.</p> <p>- Odnos pedagogije i drugih nauka. Razvoj i karakteristike pedagoške misli XX vijeka.</p> <p>- Metodologija pedagoških istraživanja; Razvoj ličnosti; Cilj i zadaci vaspitanja; Struktura i karakteristike sistema vaspitanja kod nas;</p> <p>- Porodica: uloga porodice u vaspitanju; stilovi porodičnog vaspitanja; poremećaji ponašanja savremene porodice; saradnja porodice i škole.</p> <p>- Slobodno vrijeme: značaj i uloga u razvoju mladih.</p> <p>- Humanizacija odnosa: poimanje humanizacija i mogućnost razvoja humanih odnosa u porodici i školi.</p> <p>- Psihološko – pedagoški aspekti ljudske seksualnosti; potreba i značaj seksualnog vaspitanja mladih.</p> <p>- Smisao i zadaci obrazovanja i vaspitanja odraslih. Didaktika sa elementima pedagoške psihologije;</p> <p>- Proces saznavanja i proces učenja: tehnike i metode uspješnog učenja; formiranje radnih navika; učenje i motivacija; uzroci formalizma u znanju učenika; unapređenje nastave i inovacije; ocjenjivanje.</p> <p>- Programiranje rada škole.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	45	Testovi tokom nastave	30	
Pisani radovi	10	Seminarski rad	20	
Ukupno	100	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> Gudjons, H. (1994). Pedagogija – temeljna znanja. Zagreb: Educa. Đorđević, J., & Potkonjak, N. (1986). Pedagogija. Beograd: Naučna knjiga. Števanović, B. (2000). Pedagoška psihologija. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Šimleša, P. (1978). Pedagogija. Zagreb: Pedagoško-književni zbor. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	METODIKA NASTAVE FIZIKE II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PED6611	VIII	IZBORNI	6	4+2
Nosilac programa	Prof. dr. Vanes Mešić			
Cilj i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta sastoji se u razvijanju znanja, vještina, stavova i vrijednosti bitnih za kvalitetno obnašanje poziva nastavnika fizike.			
	Ishodi učenja: <ol style="list-style-type: none"> 1. Navodi i opisuje najbitnije zakonske i podzakonske akte kojima je regulirano obrazovanje u Kantonu Sarajevo, te demonstrira sposobnost vođenja pedagoške dokumentacije. 2. Evaluira nastavne programe i udžbenike iz fizike, te locira raznovrsne resurse koji potencijalno pomažu u planiranju i implementiranju nastave fizike. 3. Vršiti didaktičku elementarizaciju određenog koncepta služeći se raznovrsnim metodama i nastavnim tehnologijama, te kreira plan časa zasnovan na 5 E modelu. 4. Opisuje najbitnije metodičke smjernice koje se odnose na tematiku domaće zadaće u nastavi fizike, te kreira test za datu nastavnu temu. 5. Kreira godišnji i mjesečni plan rada, kao i pripremu za nastavni čas. 6. Demonstrira suvereno vladanje sadržajima iz aktualnih programa fizike za osnovnu i srednju školu, te implementira i analizira časove fizike. 			
Sadržaj predmeta				
<p>Struktura obrazovnog sistema u Bosni i Hercegovini. Zakonska i podzakonska regulativa u oblasti obrazovanja.</p> <p>Uloga fizike na različitim nivoima obrazovanja. Nastavni planovi i programi u Kantonu Sarajevo.</p> <p>Udžbenici fizike na lokalnom i međunarodnom nivou. Resursi za obogaćivanje nastave fizike.</p> <p>Didaktička elementarizacija.</p> <p>Deduktivne i induktivne nastavne metode. 5 E model.</p> <p>Kreiranje multimedijalnih prezentacija.</p> <p>Vrednovanje učenčkih postignuća iz fizike. Razvijanje testa. Domaća zadaća u nastavi fizike.</p> <p>Makroplaniranje i mikroplaniranje u nastavi fizike.</p> <p>Evaluacija nastave fizike.</p> <p>Implementacija i analiza časova iz fizike.</p>				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	90	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	45	Portfolio	20	
Pisani radovi	10	Parcijalni ispiti	40	
Ostalo	5	Završni ispit	40	
Ukupno	150			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Muratović, H., Mešić, V. (2009). <i>Didaktičko-metodički prilozi nastavi fizike</i>. Sarajevo: Prirodno-matematički fakultet. 2. Mešić, V. (2015). <i>Uvod u didaktiku fizike</i>. Sarajevo: Prirodno-matematički fakultet. 3. Mattes, W. (2007). <i>Nastavne metode: 75 kompaktnih pregleda za nastavnike i učenike</i>. Zagreb: Naklada Ljevak. 				
Napomene				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Prvi ciklus	
	Naziv studijskog programa		Fizika	
Naziv predmeta	PRAKTIKUM METODIKE NASTAVE FIZIKE II			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
PED6311	VIII	IZBORNI	3	0+3
Nosilac programa	Prof. dr. Vanes Mešić			
Cilj i očekivani ishodi učenja	Cilj predmeta sastoji se u razvijanju znanja, vještina i navika koje se tiču primjene eksperimentalne metode u nastavi fizike.			
	Ishodi učenja: <ol style="list-style-type: none"> 1. Sistematski priprema provođenje eksperimenta, pri čemu kreira i pisani plan izvođenja eksperimenta. 2. Implementira eksperimente iz fizike vodeći računa o uvažavanju sigurnosnih propisa. 3. Obraduje podatke dobijene u okviru eksperimenta, te identificira moguće izvore greške u mjerenju, kao i načine unapređivanja eksperimentalne postavke. 4. Predstavlja i tumači rezultate eksperimenta koristeći se različitim reprezentacijama i uvažavajući osnovne principe učenja. 5. Identificira, evaluira i kreira eksperimente sa lako pristupačnim materijalima. 			
Sadržaj predmeta				
Upoznavanje studenta sa programom, dogovor o radu u praktikumu. Elektrostatika I. Elektrostatika II. Istosmjerna električna struja I. Istosmjerna električna struja II. Magnetno polje. Elektromagnetna indukcija. Elektromotor. Generator. Oscilacije i talasi. Geometrijska optika I. Geometrijska optika II.				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Laboratorijske vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	15	Parcijalni ispiti	40	
Pisani radovi	10	Eksperimentalni nacrt	10	
Ostalo	5	Završni ispit	50	
Ukupno	75			
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vrcelj, A. (n.d.). <i>Metodički praktikum – elektromagnetizam i optika</i> (interna skripta). Sarajevo: Prirodno-matematički fakultet. 2. Osnovnoškolski i srednjoškolski udžbenici, zbirke i praktikumi 3. Sprott, J. C. (2006). <i>Physics Demonstrations: A sourcebook for teachers of physics</i>. University of Wisconsin Press. 				
Napomene				
Ovjera svih vježbi je uslov za pristupanje završnom ispitu.				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)	I ciklus		
	Naziv studijskog programa	Fizika		
Naziv predmeta	DIDAKTIKA			
Šifra predmeta	Semestar	Status predmeta	ECTS bodovi	P+V
POT8411	VIII	IZBORNI	4	2+1
Nosilac programa	Prof. dr. Hasnija Nurković			
Cilj i očekivani ishodi učenja	<p>Ovaj modul je od izuzetne važnosti za budućeg nastavnika/profesora fizike. Studenti koji budu slušali ovaj predmet će naučiti kako da stručno-teorijska znanja stečena u toku studija prenesu na učenike koristeći sve zakonitosti i prednosti moderne didaktike primjenjene na fizikalne sadržaje. Kroz nastavne jedinice ovog modula, a naročito kroz razne nastavne oblike, nastavne metode, nastavne principe, organizaciju nastave, pripremanje nastavnika za nastavu budući nastavnici će imati priliku da se što bolje pripreme za kvalitetan transfer znanja prema učenicima.</p> <p>Nakon završetka ovog modula, kod studenta će biti razvijena temeljna didaktička znanja i vještine potrebne za rad u školi i drugim institucijama koje imaju odgojno-obrazovnu funkciju.</p>			
Sadržaj predmeta				
<ul style="list-style-type: none"> - O predmetu i zadacima didaktike; Pojam obrazovanja; Obrazovanje i nastava - Sadržaj obrazovanja; Struktura nastavnog procesa - Materijalno-tehnička osnova nastave; Spoznajna strana nastave - Psihološka strana nastave; Nastavne metode - Izvođenje toka nastavnog procesa; Nastavni oblici; Didaktički sistem nastave; Organizacija nastave - Didaktički principi; Pripremanje nastavnika za nastavu 				
Opterećenje studenta (sati)		Provjera znanja i ocjenjivanje		
Predavanja i vježbe	45	Način vrednovanja	Bodovi	
Priprema ispita	45	Testovi tokom nastave	30	
Pisani radovi	10	Seminarski rad	20	
Ukupno	100	Završni ispit	50	
		Ukupno	100	
Literatura				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Muminović, H. (2013). Osnovi didaktike. Sarajevo: CNS. 2. Slatina, M. (1998). Nastavni metodi. Sarajevo: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu. 3. Bognar, L., Matijević, M. (2002). Didaktika. Zagreb: Školska knjiga. 4. Poljak, V. (1991). Didaktika. Zagreb: Školska knjiga. 				
Napomene				